

Šiame numery

Drąsa griebti už gerklės tiesą.
Pokalbis su kun. Bourdeaux.
Religijos ir komunizmo studijų
centro direktorium.
Čiurlionis Hartfordo universitete.
Adolfo Valeškos studija ir darbai.
Onos Mikailaitės eilėraščiai.
Andriejus Sacharovas —
taikos nobelininkas.
"Antras kaimas" ruošiasi
gastrolėms.

Kertinė paraštė

DRĄSA GRIEBTI UŽ GERKLĖS TIESĄ

Nežiūrint gražaus ir vaizdingo
lietus, pavergtos Lietuvos rašy-
tojai šiandien naujų amerikų ne-
parodo. Beletistikoje, eilėraš-
čiuose, dramose prisilaiko šmin-
tingo principo — atsarga gėdos
nedaro: jei nori kritikuoti, kažką
beveik viską, bet neliesk raudono
bokšto, kuriame patogiai tupi par-
tijos ideologai. Neliesk, nes iškliū-
sil.

Tačiau, bėpolemizuodami, ra-
šytojai kartais pasako daug kar-
čios tiesos. Štai įdomi kontrover-
sija, įvykusi, besvarstant dabarti-
nį Lietuvos apsakymo būklę
(L. M. 75.IV.19). Kritikė Jūratė
Sprindytė pasisako apie L. Jaci-
nevičiaus "Keičiu gyvenimo bū-
dą": "Tai geri apsakymai, pras-
mingi ir meniškai. O kažko juose
stingia, kaip visoje mūsų šios die-
nos literatūroje. Probleminių aki-
ražių, įkarščių, gilesnio skaudė-
jimo, drąsos griebti už gerklės tie-
są". Tai atsako pats Jacinevičius:
"Praeitais ir užpraeitais metais
buvo mažai apsakymų. Priežastys
paprastos: redakcijos ir leidykla
pradėjo labai siaurai reglamen-
tuoti tematiką ir problematiką
(...) kritika, vertindama bet kokį
tematinį pasipardymą, paprastai
pareiškia, kad autorius nespren-
džia aktualių laikmečio proble-
mų".

Iš abiejų pasisakymų aiškiai ma-
yti tikrai ironiška rašytojų padė-
tis Lietuvoje. Kritikai iš jų reika-
lauja "tiesos už gerklės graibymo",
gi leidykla, partinių cenzo-
rų prižiūrima, tenori tik siauro
kovingo socialistinio kryptingumo.
Rašytojams pagaliau nusibodo
ginti tarybinį žmogų nuo fa-
šizmo, kurio jau seniai nėra, ar-
ba nuo kapitalizmo, iš kurio plau-
kia taip reikalinga duona. Nema-
žiau nusibodo verkšlenti dėl iš-
naudojamų kolonijų, kurių nepri-
klausomybės šiandien okupuota
Lietuva gali tik pavydėti. Lietu-
viams gi nėra gilesnio skausmo
kaip Lietuvos okupacija ir iš to
kylantis tikėjimo, žmonių teisių ir
pačios lietuviybės persekiojimas.
Apie tai tikriausiai su dideliu kū-
rybiniu patosu autoriai rašytų ir
stilingai, originaliai laužytų nu-
sipenėjusio blogio sprandą... Bet

ar galima? Viešpatie, ar galima?
Nuo švenčionių iki Palangos visa
Lietuva vienbalsiai atsakys: Ne,
negalima! Mums grąsina kalėjimu,
Sibiru, psichiatrine ligonine.
Ir kas lieka žodžio kūrėjui? Tik
slegiantis klausimas: "Ką aš turiu
daryti?" Kaip nors suktis? Kalbėti
pusiaur burna? Neprisakyti.
Žaisti užuominomis, alegorijomis?
Būti hermetišku? Su didele
jėga versti A. Mickievičių, Fr.
Hoelderliną, R. M. Rilke, T. S.
Eliotą, R. Frostą... Būti kiek ga-
lint vakarietišką ir labai geru sa-
vo kalbos žinovu? Pagaliau pulti
miesčioniškumą ir visokią mate-
rialistinę menkystę.

Štai kodėl savo rašuose auto-
riai taip dažnai kelia tiesos, gro-
žio, nuosirdumo, pasiaukojimo
reikšmę. Smerkia tuščią šlovę, pa-
togumą ir naudą. Ypač niekina
vergavimą daiktams.
J. Mikėlinas, supažindindamas
skaitytojus su savo knyga
"Žvaigždžių dulkės", rašo: "Šian-
dien mes esame turtingi — tu-
rime daug visokių reikalingų ir
nereikalingų daiktų, o dar dau-
giau tikimės visko turėti rytoj. Tai,
žinoma, džiugu. Tik nelabai
linksma, kad mes, užhipnotizuoti
šito džiaugsmo, neretai imame
ir pamirštame, jog kiekvienas iš-
gytas daiktas užima tam tikrą vie-
tą ne tik ant žemės, bet ir žmo-
gaus širdy. Patogiai įsikūręs, jis
sugeba išstumti iš tos nedidelės
širdies aibę gerų dalykų: meilę
teisybei, sąžiningumą, dorumą,
gailestingumą, užuojautą, kilnu-
mą, dosnumą, mandagumą, rite-
riškumą, grožio troškimą, svajo-
nę..."

Aukso žodžiai. Būtų gera, jei-
gu į šias mintis įsigilintų partijos
šūlai ir jų pastumdėliai saugu-
miečiai, kurie nūdien nesąžiningai
terorizuoja žmones, mylinčius
savo tikėjimą, savo praeitį ir
trokštančius pagrindinių teisių.
Kitur poetas Sigita Geda ra-
šo: "Keista, bet juo arčiau mūsų
dėnu, tuo mažiau mes linkę pa-
siduoti fantazijai, improvizacijai,
laisvai atrinkti ir komponuoti de-
tales, pasikliauti individualia pa-
tirtimi". Ir šiame pasakyme atai-
di lietuvių poeto rauda. Juk prieš

Anglijoje, netoli Londono, veikia
Religijos ir komunizmo studijų
centras. Jo patalpose Marija
Matulevičiūtė užrašė pasikalbėji-
mą su Centro direktoriumi, angli-
konų kunigu Michaeliu Bour-
deaux.

— Gal trumpai papasakotu-
mė apie Religijos ir komunizmo
studijų centrą, kuriam jūs vado-
vaujate.

— Centras buvo įsteigtas prieš
penkerius metus. Jo paskirtis yra
rinkti ir kaupti informaciją apie
religiją komunistiniame pasaulyje
ir ją kuo plačiau paskleisti
krikščionims; žmonėms, kurie do-
misi žmogaus teisėmis; visiems,
kurie nori daugiau patirti apie
tikinčiųjų padėtį Sovietų Sąjun-
goje ir Rytų Europoje aplymai.
Prieš metus mes persikėlėme į
savo naują būstinę ir pasivadino-
me Kestono kolegija. Mūsų ko-
lektivas palaipsniui išaugo iki
dvylikos asmenų, bet mums rei-
kia kur kas daugiau darbuotojų.

— Spaudoje buvo minėta, kad
keturi "Lietuvos Katalikų Bažny-
čios Kronikos" numeriai atvyko
į jūsų centrą. Kodėl buvo pasi-
rinktas jūsų šis adresas?

— 12-sis, 13-sis, 14-sis ir 15-
sis "Kronikos" numeriai buvo
perstūsti mūsų Centrui, nes jų
pirmašis gavėjas nusprendė, kad
mes su jais elsimės atsakingai.
Mūsų pagrindinis uždavinys bu-
vo užtikrinti, kad "Kronikos" pa-
siektų tuos žmones, kuriuos jų
siuntėjai buvo nurodę — pavyz-
džiui, lietuvių dienraštį "Drauga"
Chicagoje.

— Kaip ir kada jūs pradėjote
domėtis Lietuva?

— Prieš dvidešimt metų — kai
aš pradėjau domėtis Sovietų Są-
junga. 1959-aisiais metais aš stu-
dijavau Maskvos universitete.
Kadangi aš ypač domėjausi reli-
gija, aš stengiausi patirti apie vi-
sas tautas, ne tik apie rusus, ir
ypač apie tas šalis, kuriose religi-
nė dvasia tebebuvo stipri. Studi-
jų Maskvoje metu, aš susipažinau
su keletu lietuvių ir tuoj supratau,
kad tai, apie ką jie man pasako-
jo, verta daug platesnio dėmesio.
Steigdami Kestono kolegiją, mes
jau neabejojome, kad Lietuva
bus viena svarbiųjų mūsų veiklos
sričių.

— Kokį išpūdį jūs susidarėte
iš "Lietuvos Katalikų Bažnyčios
Kronikos" apie Lietuvos tikinčių-
jų viltis ir siekimus?

kelerius metus dėl per daug fan-
tazuojančios improvizacijos po-
ezijos knygoje "26 rudens ir va-
saros giesmės" Geda buvo puola-
mas partinių literatūros rangovų.
O kritikas V. Kubilius, pabandęs
ginti individualaus talento
pirmūną kūryboje, susilaukė
griežto papeikimo.

Atseit, graibymo už gerklės pri-
vilegiją (ne metaforišką, o tie-
siog tikrovišką) turi tik Maskvos
patikėtiniai. Jų galia — jų ir tie-
sa.

Pasikalbėjimas su Michaeliu Bourdeaux, Religijos ir komunizmo studijų centro direktorium

Kristaus kančia

Lietuvių liaudies menas

— Man atrodo, kad katalikai
Lietuvoje, kaip ir daugybė kitų
krikščionių Sovietų Sąjungoje, yra
nepaprastai ištroškę ryšio su pa-
saulio krikščionijos kamieniu. Su
šiuo troškimu į mus kreipiasi ne
tik lietuviai. Į mūsų Centrą nuo-
latos plaukia dokumentai iš So-
vietų Sąjungos, kuriuose aprašo
ma įvairių krikščioniškųjų Bažny-
čių padėtis. Ar jūs galite mums
padėti? — klausia jie. Ar jūs ga-
lite mums padėti nuvesti mūsų
padėtį Vatikanui, kitoms krikš-
čioniškoms institucijoms, pasau-
lio viešajai nuomonei. Jungti-
nėms Tautoms? "Lietuvos Kata-
likų Bažnyčios Kronikoje" mes
randame gausybę smulkios infor-
macijos iš miestelių ir kaimų, iš
visos Lietuvos. "Kronikos" leidė-
jai ją kaupia ir skelbia, norėdami
supažindinti pasaulį su Lietuvos
tikinčiųjų vargais ir kančiomis.

— Ar teisybė, kad jūs planuo-
jate išleisti ištrauką iš "Kronikos"
rinkinį anglų kalba?

— Taip. Ir dar daugiau. Lie-
tuviškosios "Kronikos" jau lei-
džiamos anglų kalba Jungtinė-
se Amerikos Valstybėse. To mes
nenorime kartoti. Mūsų ypatingas
uždavinys yra analizuoti
"Kronikų" medžiagą ir pas-
skirstyti ją temomis. Šis darbas
dar prašosi nuveikiamas, ir mes
jo griebsimės, bet žymiai išsames-
nės studijos rūmuose — studijos
apie visą Katalikų Bažnyčią So-
vietų Sąjungoje, įskaitant Ukrai-
nų. Mes ką tik gavome iš Fordo
įstaigos New Yorke pinigines pa-
ramos šiam ypatingam projektui.
Tai įgalins Kestono kolegiją
žengti didelį žingsnį priekin. Mes
tikimės sutamprinti ryšius su lie-
tuviais — ir Lietuvoje ir užsie-
nyje. Mes taip pat tikimės prista-
tyti Lietuvos problemą plates-

niuose rūmuose. Daugelis žmo-
nių Vakaruose jau yra susipaži-
nę su religijos padėtimi Sovietų
Sąjungoje, bet apie Lietuvą neži-
no, palyginant, nedaugelis. Mes
norime, kad visi tie žmonės pra-
dėtų domėtis ir Lietuva.

— Šiuo metu išsamios ištrau-
kos iš "Lietuvos Katalikų Baž-
nyčios Kronikos" nuolatos spaus-
dinamos jūsų Centro žurnale,
"Religion in Communist Lands".
— "Religija Komunistinėse Ša-
lyse". Gal supažindintumėte mus
su šiuo žurnalu?

— "Religija Komunistinėse
Šalyse" yra Kestono kolegijos ir
"Religijos ir komunizmo studijų
centro" žurnalas. Mes pradėjome
jį leisti 1973 metais, ir dabar jis
išeina kas du mėnesius. Jis apima
religiją visoje Rytų Europoje, ne-
išskiriant ir nekrikščioniškųjų re-
ligijų — islamo, judaizmo, bu-

dizmo. Pavyzdžiui, mes pirmieji
paskelbėme daug medžiagos apie
budistus Buriatijos - Mongolijos
respublikoje — medžiagos ku-
rią Vakaruose būtų labai sunku
kur nors kitur išspausdinti. Kitaip
tariant, mūsų žurnalas yra vie-
nintelis tokios rūšies leidinys Va-
karuose. Mes tikimės, kad jis augs
ir plis ir aprūpins savo ypatingą
ją informacija skaitytojus ir ne-
komunistiniame ir komunistinia-
me pasaulyje. Besilankydamas
Maskvoje šių metų pradžioje, aš
patyriau, kad eilė žmonių te-
nai jau žino apie mūsų žurnalą.
Tai mus dar labiau paskatino to-
lesniems žygiams. Nedidelis kie-
kis mūsų žurnalo egzempliorių
siunčiamas į Lenkiją, Čekoslo-
vakiją ir kitas šalis. Bet mūsų žur-
nalas taps tikrai naudingas, kai
mes galėsime jį išvesti į įvairias
Rytų Europos kalbas. Tai vienas
iš mūsų ateities projektų.

— Kaip, jūsų manymu, Va-
karai gali geriausiai padėti tikin-
tiesiems Sovietų Sąjungoje?

— Kada tik aš besilankydavau
Sovietų Sąjungoje, tikintieji su
kuriais man tekdavo kalbėtis, vis
pabrėždavo vieną dalyką: "Būki-
te mūsų balsu, kalbėkite už mus,
atpasakokite mūsų padėtį, kokia
ji yra tikroviškai". Tai tapo svar-
biausiuoju mano gyvenimo už-
daviniu ir pagrindiniu mano
vadovaujamos Kestono kolegijos
tikslu. Mes esame įsitikinę, kad
jau patsai objektyvios informaci-
jos išspausdinimas Vakaruose pa-
gerina tikinčiųjų padėtį Sovietų
Sąjungoje, nes jie nepaprastai
trokšta, kad jų padėtis ir patirtis
susilauktų atgarsio užsienyje. Jų
žodžių ir idėjų pasirodymas spau-
doje suteikia jiems dvasinės ir
filosofinės paramos, pakelia jų
dvasią. Jie patiria, kad užsienyje
vis dėlto yra žmonių, kurie jais
rūpinasi, už juos meldžiasi, kalba
apie juos. Ir savąja veikla mes
jau sugebėjome jiems šiek tiek
padėti. Mums žinoma visa eilė
atvejų, kur mūsų pastangos išgar-
sinti kai kuriuos asmenis paleng-
vino jų padėtį ir sušvelnino val-
džios spaudimą. Organizacija
Amnesty International (Tar-
ptautinė amnestija) veikia pana-
šiu būdu, ir mes padedame jiems
suorganizuoti akciją to ar kito
asmens labui. Mes patys tokios
akcijos neorganizuojame, bet su-
teikiame žinias, kuriomis remian-
tis, galima pradėti veikti.

Tikintieji užsienyje gali ir kitais
būdais padėti tikintiesiems Rytų
Europoje ir Sovietų Sąjungoje.
Pavyzdžiui, Sovietų Sąjungoje
siaučia tikras religinės literatū-
ros badas, ir aš stengiuosi įtikinti
krikščioniškas bažnyčias Va-
karuose, kad jos įsteigtų religinės
literatūros Sovietų Sąjungai fon-
dą. Tokiame fonde rastų vietos ir
religinę literatūrą lietuvių kalbo-
je. Įsteigus tokį fondą, jame susi-
tektų religinės literatūros atsar-
gos, kurios palaipsniui pasiektų
Sovietų Sąjungą. Šiuo metu jau
veikia ypatingas Šventraščio fon-
das, ir pavieniai šventraščio eg-
zemplioriai jau pasiekia Sovietų
Sąjungą.

(Nukelta | 2 psl.)

POKALBIS SU MICHAELIU BOURDEAUX

(Atkelta iš 1 psl.)

— *Viename savo straipsnyje Jūs paskelbėte labai reikšmingą idėją — Jūs pareiškėte, kad krikščionys Rytų Europoje savaip padeda krikščionims Vakaruose. Ką Jūs turėjote omenyje?*

— Taip, šis klausimas susijęs su mano pastoraline veikla ir su mūsų darbais Kestono kolegijoje. Daugelis žmonių Vakarų Europoje ir JAV-ėse gyvena medžiaginiame pertekliuje, bet jie dažnai nuolatina nuobaidos dvasinės tikrovės ir ima pamiršti Kristaus gyvenimo reikšmę šiandienos būčiai. Mano giliu įsitikinimu, Naujasis Testamentas daug artiemesnis krikščionims Rytų Europoje, negu mums. Jie yra patyrę Kristaus kančią savo pačių kūnais ir dvasiomis. Bet kadangi Rytai ir Vakarai priklauso vienai Bažnyčiai — Švento Povilo žodžiais, Kristaus Kūnai — mes galime iš jų pasimokyti, nes mes esame jų dalis. Ir ko jie mus gali pamokyti, tai patirties, kuri gimsta iš kančios. Kodėl komunizmui nepavyko per 57-erius metus sunaikinti religijos? Nes persekiojimai tik sustvirtino krikščionybę. Ir mums, Vakaruose, labai reikėtų persiimti tokiu tikėjimu, kuris žėri ir prispaudoje. Krikščionys, kenčiantys už savo tikėjimą Lietuvoje, Sibire, ir kitose Sovietų Sąjungos dalyse, mums suteikia ypatingą pavyzdį. To pavyzdžio dėka, daugelio žmonių Anglijoje ir JAV-ėse gyvenimai jau yra esminiškai pasikeitę.

— *Jūs neseniai lankėte Sovietų Sąjungoje. Kokios tenai tikinčiųjų nuotaikos?*

— Kas man ypač krito į akį, tai nepaprastas noras ryšių su Vakarais. Su kuo tik aš besikalbėjau — su elniniais tikintaisiais, intuísto gildais, Bažnyčios atstovais, Partijos nariais — jie visi nepaprantai geidžia ryšių su Vakarais. Jie geidžia patirti, ką mes galvojame, ir įvairiausiais būdais stengiasi užmegzti ryšius, nutiesti bendravimo linijas. Sovietų Sąjungoje aš atradau svarbių psichologinių pasikeitimų. Sovietinė visuomenė atrodo žymiai laisvesnė. Nesupraskite manęs klaidingai. Aš nesakau, kad režimas sutelkė daugiau laisvės. Aš nesakau, kad KGB šiuo metu yra pakankamai galiniga tiems laisvės reikalavimams užgulauti. Tai būdinga visiemis Sovietų Sąjungos gyventojams, bet ypač krikščionims.

— *Į Vakarų jau suplaukė ir tebeplaukia daug informacijos apie tikinčiųjų padėtį Sovietų Sąjungoje ir Rytų Europoje. Kokiai buvo jos poveikis?*

— Prieš mus, Vakaruose, dar ilgas kelias. Pavyzdžiui, krikščionys Sovietų Sąjungoje iškėlė man apeliacijas Pasaulio Bažnyčių Tarybai bei kitoms svarbioms tarptautinėms krikščionių organizacijoms. Aš jaučiu, kad šios organizacijos dar nėra pakankamai susipažinusios su tikinčiųjų problemomis Rytų Europoje. Mūsų bičiuliui Sovietų Sąjungoje norėtu, kad Pasaulinė Bažnyčių Taryba, Jungtinės Tautos ir Vatikanas parodytų daug daugiau energijos tikinčiųjų teisių gynime ir tals reikalais kreiptųsi teisiai į sovietų pareigūnus. Mes Kestono kolegijoje pilnai įjėms pritarame. Mes panaudosime visas savo išgales tam tikslui pasiekti. Didelė dalis Religijos ir komunizmo studijų centro veiklos ir yra nukreipta ta linkme. Štai vienas pavyzdys. Mes jau eilę metų aktyviai bendradarbiaujame su Britų Bažnyčių Taryba, ir mūsų pastangų dėka ši organizacija pasidare žymiai veiklesnė Rytų Europos tikinčiųjų atžvilgiu už bet ku-

rią kitą Bažnyčių tarybą visame pasaulyje. Pirmąjį išleido studiją vardu "Discretion and Valor" — "Atsargumas ir narsumas", kurioje apžvelgiama religinė padėtis kiekvienoje Rytų Europos šalyje. Dabar mūsų uždavinys yra su šia knyga supažindinti Bažnyčių Tarybas visam pasaulyje. O apšvieta veda prie veiklos. Viso to neįmanoma pasiekti per dieną. Tai dešimties metų mūsų veiklos vaisiai.

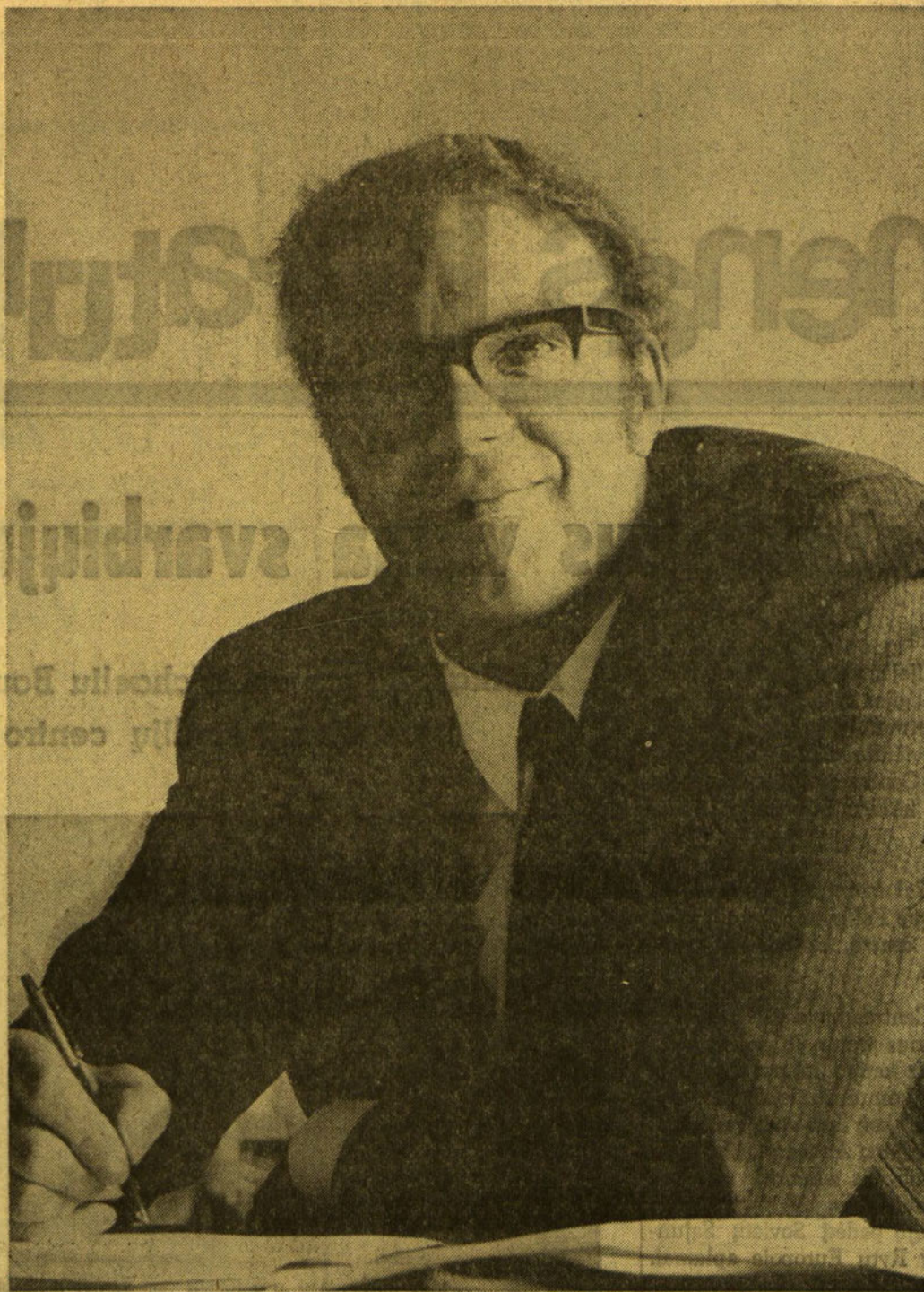
— *Ką Jūs norėtumėt pasakyti mūsų klausytojams šio pokalbio užbaigai?*

— Aš norėčiau pabrėžti, kad Vakaruose atsiranda vis daugiau žmonių, kurie domisi religinių gyvenimų Sovietų Sąjungoje bei Rytų Europoje ir kurie nori būti apie jį išsamiai informuojami. Todėl mums reikia iš Sovietų Sąjungos ir Rytų Europos smulkmeniškos informacijos. Kuo daugiau tokios informacijos mus pasieks, tuo daugiau mes galėsime — tu kraštų tikintiesiems padėti, sudominti tuo įvairias grupes užsienyje ir paskatinti jų veiklą. Mums reikia vietinio pobūdžio žinių, informacijos apie tai, kas dedasi miestuose ir miesteliuose ir kaimuose. Kuo daugiau ta informacija susijusi su asmenimis, tuo lengviau mums ją paskleisti ir išgarsinti, nes žmonės galima daug lengviau sudominti tuo, kas atsitinka asmeniui, asmeniniais pergyvenimais. Pavyzdžiui, "Kronikos" 13-me numeryje mes radom medžiagos apie Petrą Plumpą ir kitus asmenis, kurie buvo uždaryti kalėjimui po teismo Vilniuje. Šią informaciją mes plačiai paskelbėme ir susilaukėme atgarsio, nes ji yra asmeniškų pobūdžio. Mes patyrėme, kad vakariečiai ima uoliau rūpintis tokiais žmonėmis, kuriuos jie pažįsta, kaip asmenis. Sakykim, penkių žmonių teismo aprašymas — tai informacija, kurią gal kas nors ir išspausdins. Bet kai šią istoriją pristatai kaip asmens gyvenimo istoriją — istoriją, kuri išryškėjo teisme, kaltinamojo baigminio žodžio metu, tada daug lengviau sukelti susidomėjimą tokia byla. Telaimina Dievas visus. Mes tikimės, kad nuostabių pasantų dėka, pasaulis labiau suartės. Ačiū jums.

(Dalis šio pokalbio buvo perduota į Lietuvą "Laisvės Radijo" bangomis. Centro ir jo leidžiamo žurnalo "Religion in Communist Lands" adresas: Centre for the Study of Religion and Communism, Heathfield Road, Keston, Kent, BR2 6BA, England. Literatūra, aukas ir prenumeratą Centro leidžiamam žurnalui "Religion in Communist Lands" siųsti šiuo adresu: Centre for the Study of Religion and Communism, Heathfield Road, Keston, Kent, BR2 6BA, England. Londono lietuviai šiuo metu organizuoja savanorių būrelį Centrai talinti vertimais ir gausios lietuviškos medžiagos tvarkymu).

Kūdikio galva man atrodė per didelė. Paukščio vienas sparnas neproporcingai ilgas. Šiaip, nors tužedama pašybos penketuką, kitų "trūkumų" Ciurlionio mene nepastebėjau...

— *Apie Ciurlionį — dailininką kalbėjo dr. Stasys Goštautas, o apie Ciurlionį — muziką prof. Vytautas Marijošius. Kalbėtojus rėšo vienas bendras ryšys — abu du neseniai lankėsi Lietuvoje. Taigi jie perdavė ne konservuotą mintis ir apdulkėjusius prisiminimus, bet šviežius išpučius iš tenyščio "susitikimo" su Ciurlioniu.*

Kun. Michael Bourdeaux, Religijos ir komunizmo studijų centro direktorius, mūsų pokalbininkas šiame "Draugo" kultūrinio priedo numeryje.

Mikalojaus Konstantino Ciurlionio minėjimas Hartfordo universitete

NINA GAILIŪNIENĖ

Mikalojaus konstantino Ciurlionio galeriją Kaune mačiau, būdama tikrai 11—12 metų. Atmintyje pasiliko tik vienas paveikslas. Ant karnelio viršūnės žolėje sėdi kūdikis. Jo rankutė ištiesta į nužudėjusios pienės pūkinę galvutę. Viršum jo didelis juodas paukštis.

Kūdikio galva man atrodė per didelė. Paukščio vienas sparnas neproporcingai ilgas. Šiaip, nors tužedama pašybos penketuką, kitų "trūkumų" Ciurlionio mene nepastebėjau...

Pienės pūkinę galvutę su pribrendusiomis sėklomis tai dr. Goštauto ir prof. Marijošiaus mintys, pasakytos apie Ciurlionį. Kūdikis tai neužauga reporterė meno ir muzikos srityje. Paukštis, tykšas į pagriebtą, tai laikas, kuris nunės užmaršin jos reportažą. Turime sutikti su amerikiečių pasakymu: "Nothing is as dead as yesterday's paper."

Kadangi akademija — koncertas buvo surengtas A.L. Bendruomenės iniciatyva, tai iškilme atidarė Gintas Žemaitaitis, AL B Conn. Apygardos pirmininkas. Programos pranešėja buvo Zita Dapkienė. Žalvo šifono suknelė pranešėja buvo žavi akiai, tarsi išplaukusi iš "Jūros sonatos". Jos taiklūs žodžiai, romantika kaišyti, harmonizavosi su bendra minėjimo nuotaika.

Apie Ciurlionį — dailininką kalbėjo dr. Stasys Goštautas, o apie Ciurlionį — muziką prof. Vytautas Marijošius. Kalbėtojus rėšo vienas bendras ryšys — abu du neseniai lankėsi Lietuvoje. Taigi jie perdavė ne konservuotą mintis ir apdulkėjusius prisiminimus, bet šviežius išpučius iš tenyščio "susitikimo" su Ciurlioniu.

Paprašyta parašyti reportažą apie akademiją-koncertą, įvykusių Hartforde š.m. spalio mėnesio 12 d., iš karto griežtai atsisakiau. Kaip profanas dailėje ir muzikoje gali apie tai rašyti?

Bat kai specialistai toje srityje taip pat buvo nepripažinti, nutariau parašyti, žiūrėdama į tą reikalą su virtuvine filosofija, kuriai medžiaga kaip tik davė anas minėtas paveikslas.

Pienės pūkinę galvutę su pribrendusiomis sėklomis tai dr. Goštauto ir prof. Marijošiaus mintys, pasakytos apie Ciurlionį. Kūdikis tai neužauga reporterė meno ir muzikos srityje. Paukštis, tykšas į pagriebtą, tai laikas, kuris nunės užmaršin jos reportažą. Turime sutikti su amerikiečių pasakymu: "Nothing is as dead as yesterday's paper."

Kadangi akademija — koncertas buvo surengtas A.L. Bendruomenės iniciatyva, tai iškilme atidarė Gintas Žemaitaitis, AL B Conn. Apygardos pirmininkas. Programos pranešėja buvo Zita Dapkienė. Žalvo šifono suknelė pranešėja buvo žavi akiai, tarsi išplaukusi iš "Jūros sonatos". Jos taiklūs žodžiai, romantika kaišyti, harmonizavosi su bendra minėjimo nuotaika.

Apie Ciurlionį — dailininką kalbėjo dr. Stasys Goštautas, o apie Ciurlionį — muziką prof. Vytautas Marijošius. Kalbėtojus rėšo vienas bendras ryšys — abu du neseniai lankėsi Lietuvoje. Taigi jie perdavė ne konservuotą mintis ir apdulkėjusius prisiminimus, bet šviežius išpučius iš tenyščio "susitikimo" su Ciurlioniu.

Dr. S. Goštautas kalbėjo ir Vilniuje sausi prikimštoje salėje. Anot jo, "norėjo išgirsti, ką 'amerikonas' pasakys apie Ciurlionį". Gal būt, jo nusivylimui, ne per didžiausia Hartfordo universiteto auditorija buvo tik pusiau pripildyta. Pasiklausyti "kolumbiečio" gal būtų susirinkę daugiau, bet dr. S. Goštautas iš Kolumbijos persikėlė į U.S.A. 1962 m. ir čia baigė meno studijas. Taigi, jis jau ne svečias, o vienas iš mūsų, tik keliais laiptais stovis aukščiau: dėsto Lotynų Amerikos literatūrą Wellesley kolegijoje ir yra išleides ispaniškai Arte Lithuano ir Arte Columbianos.

Ribotas laiku, dr. Goštautas mėgino nuvesti tik vieną Ciurlionio kūrybos aspektą — savotišką priešingybę. Tai jo didelis diversifikumas ir kartu ryškų, jungiantį vietisumą.

Kad ir paprastą kasdienybę vaizduodamas "Laidotuvių simfonijoje", Ciurlionis lygiai taip toli nuo žemiškos realybės, kaip visoje eilėje jo fantazijos kūrinių, baigiant garsiuoju Rex. Žmonių minioje nėra nei vieno išryškinto žmogaus. Tik šmėklos. Savo kūryboje Ciurlionis yra mistikas, mėginęs pavaizduoti paslaptingas gamtos jėgas, neapčiuopiamas galias, paslaptis, stichijas-kosmosą. Jeigu jis kitaip negalėjo sujungti žemę su dangum, tai bent idėjo saulę. Retas jo paveikslas jos neturi. Ir dažniausiai neišku, ar čia saulėtekis ar saulėleidis. Saulė jam savitiška alfa ir omega. Savo mintis dr. Goštautas pavairino keliomis Ciurlionio kūrinių skaidrėmis, atsivežtomis iš Lietuvos.

Prof. Vytautas Marijošius, žinomas taip gerai lietuviams, kad nereikalingas jokio pristatymo) apie Ciurlionį — kompozitoriumi (mano asmeniškam nusivylimui) kalbėjo trumpai. Ir štai dėl ko: pirma, muziką išreikšti žodžiais gana sunku. Antra, ji egzistuoja tol, kol ji girdima. Muzikos negalima palaikyti stagnacijos formoje, kad ja būtų vėl galima pasigrožėti kaip paveikslu. Trečia, kiekvienas žmogus išgyvena muziką subjektyviai. Net du vienodo intelekto ir išsilavinimo asmenys gali visiškai skirtingai išgyventi tą patį kūrinių.

Kad Ciurlionis buvo "kosminis panteistas" ir nepataisomas romantikas, tai profesorius sutiško. Bet jis nemano, kad Ciurlionis būtų siekęs (taip yra aiškinan-

čių) sintezės tarp tapybos ir muzikos. "Sintezė tarp tapybos ir muzikos yra negalima, nes tai du visiškai atskiri fenomenai" — pabrėžė prof. Marijošius.

Galutinis sprendimas, vertinant kūrėją, visados priklauso laikui. Šia prasme jau aišku, kad Ciurlionis pasiliks istorijoje kaip tapytojas, ne kaip kompozitorius, nors muzikos jis išmoko savo vaikystėje. Ciurlionio tėvas buvo vargonininkas. Turėjo dvytnis vaikus. Visi muzikalus. Apie tėvo fortepijoną buvo spūstis. Mikalojus, būdamas vyriausias, buvo laimingesnis, nes jisai jau galėjo skambinti, kai eilė laukiančių dar buvo ne tokia ilga...

Naktiniai 3 pusl.

Tel. PR 8-3229

DR. ANNA BALIUNAS2358 West 63rd Street
AKIŲ, AUSŲ, NOSIES IR
GERKLĖS LIGOS

Valandos pagal susitarimą

DR. K. G. BALUKASAkusherija ir moterų ligos
Ginekologinė Chirurgija
6449 So. Pulaski Road (Crawford
Medical Building) Tel. LU 5-6446Pirma ligitonius pagal susitarimą.
Jei neatliepia, skambinti 374-5012**DR. VL. BLAŽYS**PLAUCIŲ IR VIDAUS LIGOS
Marquette Medical Center
6132 So. Kedzie Ave.
Val.: pirmad., antrad., ketvirtad. ir
6 iki 7:30 val. vakaro.
Šeštad. nuo 2 iki 3:30 val.
Pagal susitarimą.
Ofiso telef. WA 5-2670
Rezid. tel. WA1brook 5-3048

Tel. ofiso RE 4-5849, rez. 388-2233

DR. PETER T. BRAZISGYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street
Val. pirm., ketv. 1 iki 7 popiet.
antrad., penkt. 1-5, treč. ir šešt. tik
susitarus.

Dr. Ant. Rudoko kabinetas perėmė

DR. EDMUND E. CIARAOPTOMETRISTAS
2709 West 51st Street
TEL. GR 6-2400
Val.: pagal susitarimą: pirmad. ir
ketv. 1-4 ir 7-9; antrad. ir penktad.
10-4, šeštad. 10-3 val.

Ofs. tel. 735-4477 Rez. PR 8-6960

DR. E. DECKYSGYDYTOJA IR CHIRURGE
Specialybė — Nervų ir
Emocinės Ligos
CRAWFORD MEDICAL BUILDING
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą

Rezid. tel. — GI 8-6873

DR. W. M. EISIN-EISINASAKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
6132 So. Kedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei ne-
atsiliepia, skambinti: MI 2-0001.

Tel. — BE 3-5893

DR. A. B. GLEVECKASGYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė Akijų Ligos
3907 West 103rd Street
Valandos pagal susitarimą

Ofiso telef. PR 8-2220

DR. JANINA JAKSEVIČIUSJOKŠA
VAIKŲ LIGOS
2656 West 63rd Street
Pirmad., antrad., ketvirtad., ir penkt.
nuo 12 iki 3 val. ir nuo 5 iki 8
val. vak. šeštad. nuo 1 iki 4 val.

Ofs. PO 7-6000 Rez. GA 3-7278

DR. A. JENKINSGYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 West 63rd Street
Valandos pagal susitarimą**DR. K. A. V. JUCAS**480-4441 — LO 1-4605
Jei neatliepia 561-1070
ODOS LIGOS — CHIRURGIJA
Ofisai: 1002 No. Western Avenue.
5214 No. Western Avenue
Valandos pagal susitarimą

Visi telefonai 652-1381

DR. F. V. KAUNASGYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 So. 49th Court, Cicero
Val. kasdien 10-12 ir 4-7. Trečiad.
ir šeštad. tik susitarus.

Tel. ofiso ir buto OLYmple 2-4159

DR. P. KISIELIUSGYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1443 So. 50th Avenue, Cicero
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vak.
Išskyrus trečiadienį.
Šeštadienį 12 ir 4 val. popiet

Tel. Reliance 5-1811

DR. WALTER J. KIRSTUK
(Lietuvius gydytojas)3925 West 59th Street
Val.: pirmad., antrad., ketvirtad. ir
penktad. nuo 12-4 val. p. p. 6-8
val. vak. Šeštad. 12-2 val. p. p.
trečiad. uždaryta.**DR. IRENA KURAS**GYDYTOJA IR CHIRURGE
KODIKIŲ IR VAIKŲ LIGOS
SPECIALISTE
MEDICAL BUILDING
7156 South Western Avenue
Valandos: Kasdien nuo 10 val. ryto
iki 1 val. popiet.
Ofiso telef. RE 7-1168
Rezid. telef. 239-2019.

Ofiso HE 4-1818, Rez. PR 6-9801

DR. J. MEŠKAUSKASGYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė vidaus ligos
2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave., kampas)
Val.: pirmad., antrad., ketv. ir penkt.
Nuo 3 iki 7 val. p. p.
Tik susitarus

Tel. — 282-4422

DR. ROMAS PETKUSAKIŲ LIGOS — CHIRURGIJA
Ofisai.
111 N. WABASH AVE.
4200 N. CENTRAL AVE
Valandos pagal susitarimą**DR. FRANK PLEČKAS**OPTOMETRISTAS
(Kalba lietuviškai)
2618 W. 71st St. — Tel. 737-5149
Tikrina akis, Pritaiko akinius ir
"contact lenses"
Val. pagal susitarimą. Uždaryta treč.**DR. LEONAS SEIBUTIS**INKSTŲ, POSLES IR
PROSTATOS CHIRURGIJA
2656 W. 63rd Street
Val. antrad. nuo 1-4 popiet
ir ketv. nuo 5-7 vakare
Ofiso tel. 776-2880; rez. 448-5545**DR. J. J. SIMONAITIS**GYDYTOJAS
Adresas: 4255 W. 63rd Street
Ofiso telef. RE 5-4410
Rezidenčijos telef. GR 6-0617
Valandos: pirmad., antrad., ketvirtad.
ir penktad. nuo 1 iki 3 val. popiet.**DR. VYT. TAURAS**GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir moterų ligos
Ofisai ir rez. 2652 W. 59th St.
Tel. PR Prospect 8-1223.
Ofiso val.: Pirm., antr., treč. ir
penkt. nuo 2 iki 4 val. ir nuo 6 iki 8
v. v. šeštad. 2-4 val. popiet ir kitu
laiku pagal susitarimą.

Ofiso tel. HE 4-2123, Namų GI 6-6195

DR. V. TUMASONISCHIRURGAS
2454 West 71st Street
Val.: pirm., antrad., ketv. ir penktad.
2-5 ir 6-7 — Iš ar.keto susitarus

Tel. Ofiso PR 6-6446

DR. F. C. WINSKUNASGYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3107 West 71st Street
Valandos: 1-6 val. popiet.
Treč. ir šeštad., pagal susitarimą

Ofiso tel. 536-3166; namų 636-4850

DR. PETRAS ŽLIOBAGYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6234 S. Narragansett Avenue
Val.: pirm., antr., ketv. 2-5 ir 6-8.
penktad. 2-5, šeštad. pagal susitarimą

Perskaite "Draugą", duokite jį kitiems.

Adolfo Valeškos eskiziniai vitražų projektai, vaizduojantys epizodus iš švento Pranciškaus gyvenimo, Toronto Prisikėlimo parapijos lietuvių bažnyčiai Kanadoje.

Kur skaldomas stiklas žėruoja saulėmis

Adolfas Valeška tarptautinėje "Who's who" dailėje

Dail. Adolfo Valeškos meninė veikla pastebėta ne vien Amerikoje. Jis įtrauktas į šiais metais Didžiojoje Britanijoje išėjusią *International Who's Who in Art and Antiques*. Jo pavardė taip pat figūruoja *Encyclopedia International Degli Artisti*, amerikiečių *Personalities of the West and Midwest* ir *Community Leaders and Noteworthy Americans*.

Pačiame istoriniame ir komerciniame Chicagos centre — "Magnificent Mile," galima užtikti dail. Valeškos meno studiją. Raštinėje trys skaldyto stiklo langai. Kiekvienas stiklo fragmentas, kaip didžiulis brangakmenis, skleidžiantis gaivią šviesą, patalpai suteikia kartu ir jaukią ir magišką atmosferą. Sienoje dail. Valeškos mozaika "Moteris su karveliais".

Rūsio dirbtuvėje skaldomas storasis stiklas. Dirbtuvė primena alchemiko laboratoriją, kurioje vyksta nedaug kam suprantami eksperimentai. Lentynose įvairiausių spalvų importuoto, storo stiklo gabalai. Ant grindų

žėruoja skeveldros ir spalvotos dulkės. Antrame aukšte atliekami įvairūs techniški darbai — plaustomas ir dažomas stiklas. Čia po ilgo ir atsargaus proceso, plono stiklo lakštai tampa langais. Lipant į trečią aukštą, svečią pasitinka du skeptiški katinai. Čia, užsilipus ant stalo, piešiami langų kartūnai.

Dail. Valeškos langai iškeliavę po visą Ameriką — El Paso, Seattle, Orlando Florida, Denver, St. Louis, Raleigh Tennessee, Los Angeles, New Yorkas ir kitur. Šiais metais baigti du 33 pėdų frontonai Florsheim krautuvei Monmouth pirkimo centre, Eatontown, New Jersey. Chicagos miesto centro Marshall Fields "Crystal Palace", puošia jo švelniai suderintų spalvų vitražai. Palos Park ligoninės koplyčioje skaldyti stiklo langai pagal Teilhard de Chardin evoliucines idėjas. Beverly Shores Saint Ann of the Dunes bažnytelėje, šv. Kazimiero bažnyčioje, Gary, Indiana, Chicagos lenkų jėzuitų koplyčioje ir lietuvių liuteronų Tėviškės bažnyčioje skaldyto stiklo langai. Šiuo metu arch. A. Kulpos

perstatomai Toronto Prisikėlimo bažnyčiai ruošiami eskizai ir projektai keturiolikai langų šv. Pranciškaus gyvenimo ir Kristaus prisikėlimo temomis.

Tegul bus pagarbintas mūsų valdovas už mūsų Seserį Žemę Motiną, kuri mus išlaiko, duoda vaisių, įvairiaspalvių gėlių ir visokių žolelių!

Šv. Pranciškaus "Giesmė Saulei," inspiravo dail. Valeškos eskizus. Juose šv. Pranciškus šelpia elgetą, žuvis vinguiruoja upelyje, pelikanų siluetai. Šv. Pranciškus iškėlęs rankas su Kristaus žaizdomis, už jo vidudienio saulė. Voveraitė medyje, ganosi avelės, meška gauda žuvelės, stirnos, kiurkso ežys. Šv. Pranciškus padeda ūkininkams, šv. Pranciškus miške su žveriu-kais.

Dail. Valeškos eskizai vizualinė šv. Pranciškaus gyvenimo poema septyniuose languose. Pranciškus vaizduojamas taip, kaip jį vaizdavo bendralaikis

dailininkas Giotto, 1267-1337, jauno veido, be barzdos.

Tegul bus pagarbintas mano Valdovas ir visi jo tėriniai, Ypač Sesuo Saulė, kuri atneša mums dieną ir kartu su ja šviesą.

Nuostabiai spindėdama, Aukščiausias, ji mums Tal (Giesmė Saulei).

A. Pečiūraitė

ČIURLIONIS HARTFORDO UNIVERSITETE

(Atkelta iš 2 pusl.)

Kaip geras pedagogas, prof. Marijošius vis dėlto paliko keltą atvirų klausimų. Kodėl Čiurlionis, gyvendamas romantiškoje Varšuvoje ar scholastiniame Leipzige, visados skubėjo į Druskininkus pas savo motiną. Motina buvo Lietuvon atsikėlusiu Bavarijos vokiečių ainė. Kodėl i-taką ji turėjo sūnui? Ar tikrai "blogi lenkai" nuskriaudė "gerą lietuvį", nesuteikdami jam pripažintos premijos? Kur baigiasi istorija, o prasideda legenda?

Prof. Marijošiaus nuomone Čiurlionio muzika neturėtų didelio pasisekimo šių dienų pasaulio muzikos centruose. Kitas reikalingas su jo tapyba. Jeigu Pieta buvo atgabenta į New Yorką, Mona Liza į Tokiją, kodėl Čiurlionio meno kūriniai negalėtų būti atvežti į Paryžių ar New Yorką? Tai būtų galima padaryti Lietuvos ir Išeivijos lietuvių bendromis pastangomis. Su tokiu linkėjimu prof. Marijošius baigė savo idomią kalbą.

Pertraukos metu buvo galima pamatyti gana daug Čiurlionio dailės kūrinių reprodukcijų, o po jos pasiklausyti Čiurlionio muzikos. Prof. Marijošius muzikinių kūrinių neaiškino. Muzikos, girdi, galima klausyti dvejopai: pasyviai, kai klausytojas klausosi, jos nesuprasedamas, ir aktyviai, kai klausytojas ją supranta ir žino pats kūrini. Kada vėliau publika plojo ne laiku, atrodo, kad klausytojų didžiūma priklausė pirmajai grupei... (Būtų gera, kad ir fotografas būtų klausęs muzikos pasyviai, tikra ta žodžio prasme, t.y. nesimaišęs ant scenos muzikos atlikimo metu).

Čiurlionio 10 preliudų atliko pianistė Aldona Kepalaitė, viešnia iš New Yorko. Kai pianistė, rudens pastelinių spalvų plisuo-

Ona Mikailaitė

SILUMA

Siluma apipilta, Stebiuosi iš Tavęs, Saulute Motinute, Kad atminei mane Drauge su lapais, Drauge su žolynais, Drauge ir su žeme.

LAUKIAU

Laukiau ir aš — Dėl to taip šiandien gera šnekučiuotis Su kirmėlaite, Pasišiaušusia ir baisiai skubančia ratu, Su smilga, Vis taip pat, taip pat linguojančia, Su senos obels šaka, Kadaise palaužta — atgijusia.

Laukiau ir aš, Ir laukiau. Debesų lėtoj procesioj Einu drauge.

IEVA

Ir aš norėčiau kaip Adomas su Dievu vaikštinėti vakaro vėsoj po medžiais ir kalbėtis, ir nesisirūpinti, jog vakarienė aušta...

Ir aš norėčiau skinti obuolius, dalinti juos kupranugariams laukiantiems — visiems dalinti, Iš dykumų atėjusiems...

Vai, kaip pasiūlgstu rojaus, kai sako man: "Su Dievu"...

SUPRATAU

Tąsyk ji buvo didelė akis, be garso raudanti: žemė toli, dangus aukštai. Tąsyk man jos labai pagailo, mėlynakės jūros,

neradusios kalbos su artimaisiais.

DRAUGYSTĖ

Ne džiaugsmas Šioj žemėj suriša žmones, O skausmas; Ir tai skausmas, ragautas Iš paskirų taurių.

Kas turi ausis, tesiklauso, O kas akis, Tenegaili ašarų.

KELIONĖ

Lyja Dideliais lašais ir lapais, O aš kišu rudenis į kišenius Ir keliauju —

Antai, į vakarus Pražuvusių saulėlydžių ieškoti.

PAKELEJ

Parašyta: Jis išėjo ir graudžiai verkė. Tais žodžiais aš tikiu, — tai testamentas, kurio atmesti negaliu.

Kiekvienas gi išeina, kiekvienas gi išėjęs verkia, nesugrižtamai apsikabinęs pirmą pilką medį pakeleį...

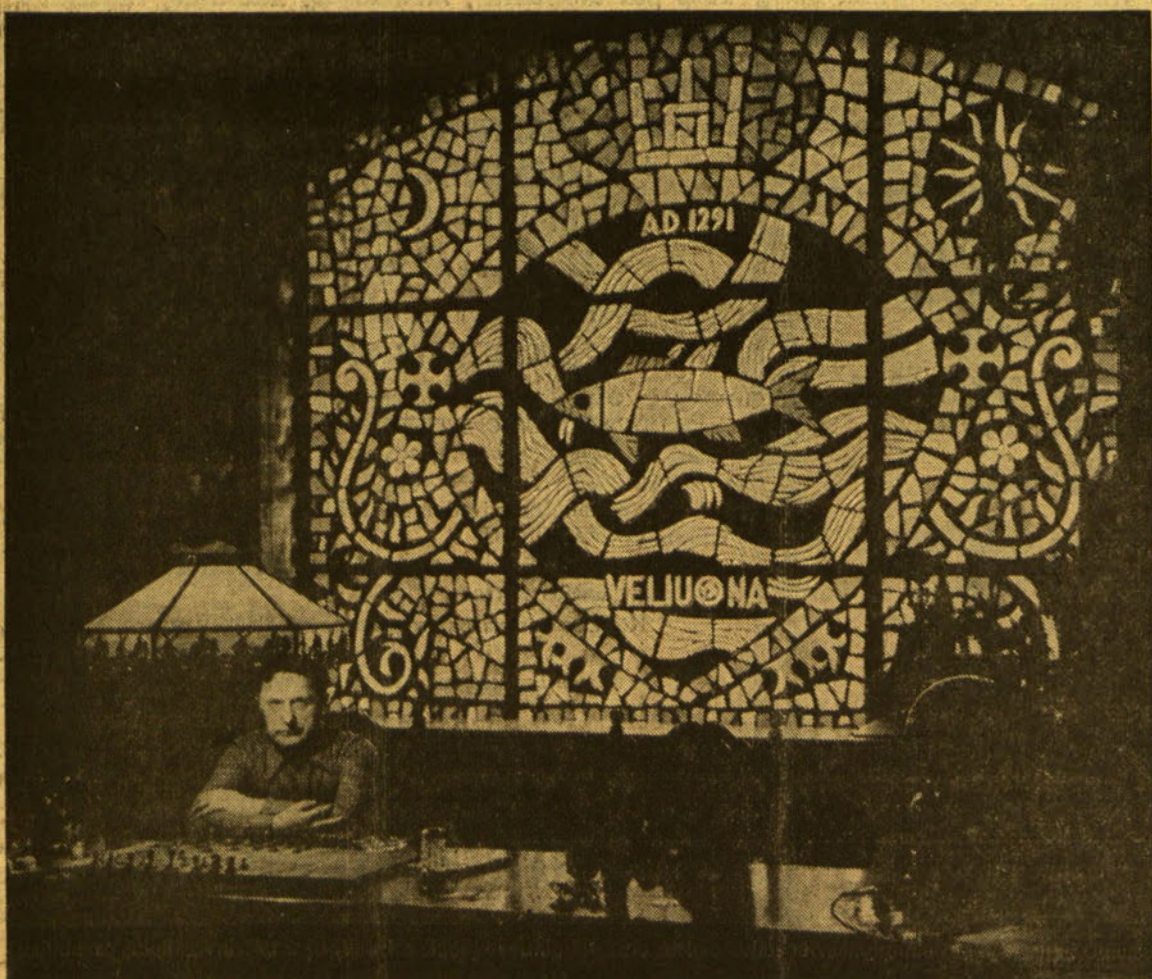
ATODŪSIS

Kaip uždegti klevo, Uždek ir mane Šį audringą rudens, Slapčia pasilenkęs Iš savo lėpsnotos ramybės, O Dieve.

DŽŪKO MALDA

Kaip plonas, plonas kviečio varpos stiebas, Kaip sunkiai, sunkiai svyra jo našta — Ir byra, byra saulės šypsnio vaisius...

Gana! Gana, Drievulian mielas! Rieškučios kiauros, Ir širdis maža.

Dailininkas Adolfas Valeška ir jo sukurtas skaldyto stiklo vitražas Alekso Urbos meniškųjų nuotraukų studijai Chicago.

toje suknelėje, atsisėdo prie piano, priminė tą mistinę moterį iš Čiurlionio paveikslų "Draugystė". Trūko tik Čiurlioniškos karūnos ant jos kaštaninių plaukų. "Draugystės" moteris laiko rania iš New Yorko. Kai pianistė, rudens pastelinių spalvų plisuo-

laitė apibėrė klausytojus audringų garsų fajerverkais. Klausant muzikos (aišku, pasyviai) man atrodė, kad Čiurlionis garsuose buvo dramatiškesnis kaip spalvose. Jo spalvos švelnios, tarsi būtų surinktos iš Lietuvos rudens lininko mėgiama saule. Kepalauky. (Sakoma, kad Lietuvos

(Nuotrauka iš 5 pusl.)

A. Sacharovas — taikos nobelininkas

JURGIS GLIAUDA

Penkiasdešimt Nobelio taikos premijai gauti kandidatų figūro saraše, kurį sudarė Norvegijos parlamento sukiestis komitetas. Komiteto uždavinyje aiškūs ir kategoriški: paskirti Nobelio taikos premiją (140.000 dolerių). Helsinkio klounados metu Suomijos prezidentas Urho Kekkonen, atrodo, labiausiai krito į akis sovietų magnatams ir amerikiniams proletarams. Rusų disidentų žurnalas „Posev“, net mėgino pranašauti, kad taikos premiją galinti tikt Suomijos prezidentui už jo konferencinius nuopelnus.

Tačiau premija paskirta Andriui Dmitrovičiui Sacharovui, fizikui, vandenilio bombos išradėju, žinomam sovietų režimo kritiku, narsiam sukilėliui prieš bolševikinę valdymą ir valdymo sistemos. A. Sacharovas 54 metų amžiaus. Jis vedęs, turi vaikų, gyvena kukliame bute Maskvoje, gyvena iš akademiškos algos, kurios iki šiol iš jo neatėmė, iš 400 rublių.

Tokios yra biografines ir biopolitines naujienas apie taikos premijos nobelininką. Amerikinė spauda noriai atpažąja („Time“ ir kt.) 1961-ju metų A. Sacharovo ginčą su galinguoju tada Nikita Chruščiovu. A. Sacharovas neleidė sprogdinti 100 megatonų vandenilio bombos. Spauda noriai sugretina sąvokas nepaprastybę — garsų inžinierių Nobelį ir garsų fiziką Sacharovą: tai jų abiejų darbas, talentas ir genijus pagaminio baisius destruktivius inagiū. Nobelis — dinamita, Sacharovas — vandenilio bomba.

Ankštas A. Sacharovas butas, bet žmonių čia daug. Atvyksta, nakvoja, išvyksta svečiai. Tai vis prieš režimą nusiteikę asmenys. Jie čia miega virtuvėje, išvieteje, koridoriuje. Tai lyg savo laiku L. Tolstojaus dvare „Jasnaja Poljana“, kur, kartais atvykdavo minios „Dievo ieškotojų“, atopistų ir fantastų. Jie vis buvo valdžios nemėgiami, o grafo dvare sulaukdavo globos ir valgydinimo.

Ar teks naujam laureatui vykti į Oslo, priimti premiją, tarti ten žodį? Tai, tuo tarpu, spekuliacijų sfera. Oficialioji sovietų spauda jau tarė savo nuopneidį, kuris, aišku, atsakbės ir administracijos sprendimuose: „Taikos premija suteikta A. Sacharovui, remiantis antisovietine politika!“

Tuo tarpu šiomis dienomis, lyg įvykius koordinuojant, Danijoje vyko A. Sacharovo liudijimo dienos. Šiam liudijimui vadovavo Danijos Vyriausiojo teismo advokatas Tugerodas. Apie 400 asmenų, jų tarpe ir lietuvių, kalbėjo apie kitą pastančiųjų persekiojimus Sovietų Sąjungoje, apie tautinių mažumų persekiojimą Sovietų Sąjungoje, apie religinius persekiojimus.

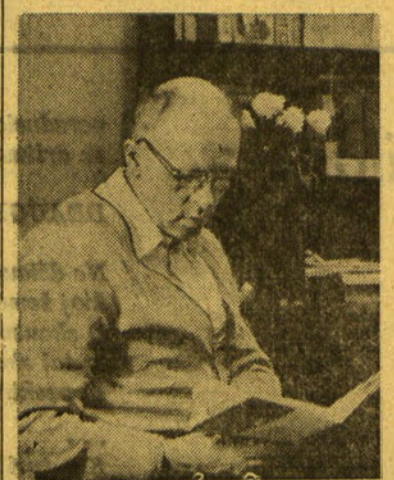
Tenka spėti, kad šioms investicijoms pagrindas buvo A. Sacharovo laiškas, kurį jis 1974 metais lapkričio 19 dieną adresavo L. Brežnevui ir JAV prezidentui J. Fordui. Šiame laiške A. Sacharovas rašė: „Aš kreipiu tamstų dėmesį į naują politinį persekiojimų bangą, kuri pasireiškė mūsų krašte... Sustiprėjo persekiojimai prieš tikinčiuosius, ypač prieš Pabaltijo respublikų katalikus, prieš unitus ir bapstus (Mano pabraukta. J. G.). Kalėjimuose ir stovyklose kalia neteisėtai nusmerkti Bukovskis, Gluzmanas, Makarenka, Feldmanas, Ogurcovas ir daug kitų, apie kuriuos aš rašiau prieš penketą mėnesių, jų tarpe žydai, vokiečiai, ukrainiečiai, lietuviai, armėnai ir kiti tautybių asmenys, kuriuos nutiesė už norą išvykti iš užsienį“ (Mano pabraukta. J. G.).

Tad Danijos liudijimo dienos gali tapti naujo tarptautinio tribunolo užuomazga. Tribuno veikimo sfera: asmens teisių neigimas Sovietų Sąjungoje.

1975 metų rusų disidentų žurnalas „Posev“ (nr. 2) pristato itin aktyvią A. Sacharovo korespondenciją. Jo aštraus protesto laiške, ginant bendras arba individų asmenų teises, adresuoti JT tarybos pirmininkui, JAV prezidentui, L. Brežnevui, „Amnesty International“ vadovybei, laisvųjų Vakarų spaudiniams.

Medžiagos protestams netrūksta. A. Sacharovas pateikia areštų, ikalinių, tardymų detales, datas, vardus. Visa tai rodo, kad Sovietų Sąjungoje jau veikia geras antihumaniškas veiksmų registras. Galime, didžiūdami, si tarti, tolygus mūsų krašto „Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kroniką“. Skirtybė tačiau ryški. Mūsų krašte būtinas anonimiškumas. Tai veiklos sąlyga.

Aišku taipgi, kad A. Sacharovas stovi greta žurnalo „Kontinuitas“.

Andrius A. Sacharovas, Nobelio Taikos premijos laureatas, savo bute.

„Nėnas“. Žurnalą pradėjus leisti, jis rašė: „Aš tikiu, kad žurnalas įeis savo dalį į labai svarbų, bendražmonišką procesą, sukuriantį ir formuojantį filosofines, moralines ir etines vertybes, kurių dabar trūksta žmonijai. Šia diena nuviltai ir susirūpinusiai... Žurnale dirba žmonės, kurių svarbią gyvenimo dalį praejo socialistiniuose kraštuose. Šių kraštų tikrovė — tai istorinis fenomenas, labai sunkiai Vakaruose suprantamas. Jo (fenomeno) socialinius, ekonominius ir dvasinius bruožus negalima suvokti pro turistinio autobuso langą arba iš oficialios socialistinės spaudos... Deja, aš tegaliu pasvajoti, kad šis žurnalas ne tik Vakaruose, bet ir daugeliui Rytuose būtų pasiekiamas. Bet vis dėlto turėkime viltį!“.

Daug duomenų tvirtina, kad žurnalas prasiveržė pro stropiai saugojamas sienas ir jau skaitomas Sovietų Sąjungos valdose.

Idomus yra pareiškimas apie A. Sacharovą, kurį vokiškam žurnalui „Die Welt“ skyrė rašytojas disidentas Vladimiras Voinovičius. „Draugo“ skaitytojai nesenai skaitė apie šio rašytojo romaną „Kareivio Conkino gyvenimas ir nepaprasti nuotykių“. V. Voinovičius pramatinčiai nusipėjo A. Sacharovo Nobelio taikos premijos laimėjimą. Jo pareiškimas priklauso 1975 metų sausniui: „Sacharovas sukūrė bombą, karui pasibaigus, kada jo šalis ką tik kvėpavo fašizmo baismis ir buvo iluzijos, kad ši šalis garantuos taiką. Tokias iluzijas turėjo dargi Solženicinas. Tačiau visa tai, ką Sacharovas dabar nuveikia, niekas jo vie-toje neįstengtu nuveikti. Jis asmeniškai daug kuo rizikuoja ir tikrai kovoja dėl taikos. Aš nežinau iki kur siekia jo moksliskumas, bet aš neturiu nė mažiausios abejonės, kad jis yra žmogus didžiulis. Jeigu jis gaus Nobelio taikos premiją, tai bus milžiniška atspira kitai pastantiems Sovietų Sąjungoje...“.

V. Voinovičius ne tik išpranašavo premijos gavimą, bet nusa-

kė ir taikos premijos paskyrimo A. Sacharovui humanistines tendencijas, politinę tokio paskyrimo reikšmę, laisvųjų gynimo kovos perspektyvas.

Daugelio essays autorius (beveik visi jo raštai gaunami ir vertimuose anglų kalba) A. Sacharovas užsienio laimėtojas artėjanti socialdemokratijos orientyru. Šitaip laisvajam užsieniui parankiau suprastinti Sacharovą gana komplikuotą politinį ir idejinį veidą, jo priklausomybę quasi vakarietiškomis teorijoms. Disidentų spauda taip lengvai nesitvarko su plačia jo raštų medžiaga. Iš jo veikalų „Mintys apie pažangą, taikų bendradarbiavimą ir intelektualinę laisvę“, iš jo netrukus JAV pasirodysiančio veikalų „Mano kraštas ir pasaulis“, iš jo poleminių pastabų, kurių apstu Sovietų Sąjungoje ir laisvuose užsieniuose, A. Sacharovas, visu pirma kovotojas prieš totalitarizmą. Daug disidentų vadų įvairiai interpretuoja kovos metodus. Visi be išimties vengia kalbėti ir bijo priminti revoliucinių metodų neišvengiamumą. Rusų disidentai nori kovoti su totalitarizmu... taikingai. Totalitarizmas paklus neišvengiamam evoliucijos diktatui. Totalitarizmas pakis į naują, dar nesuformuotą savo formomis, liberalesnę santvarką. Todėl atsirado idomus metodų skirtybės nusakymas: pagal laikrodžio rodyklę ir prieš laikrodžio rodyklę. Totalitarizmo kitiom pagal laikrodžio rodyklę pirmasis etapas bus „komunizmas su žmogaus veidu“. Tad — sovietinė santvarka turės vykdomąjį aparatą, kurie bus žmonės! Kitaip tariant: sovietinė santvarka su asmens laisvių respektu. Tai bus ir kitų tolesnių liberalistinių kitių bazė.

Sovietinės santvarkos reformuotojai „prieš laikrodžio rodyklę“, atmeta reformuotojų teorijas, keisti režimą „pagal laikrodžio rodyklę“, jų neabejotinas vadovas yra A. Solženicinas. Atmeta todėl, nes čia per daug utopizmo, įveltas net religiniai-moraliniai „atgailos“ momentas, figūroja neaiškios, personaliai įvaliuojančios „gyventi ne pagal melą“ teorijos, etc.

Mums, lietuviams, neabejotiniems gyvenimo praktikas, ir A. Sacharovo teorijoje „komunizmas su žmogaus veidu“ atsišaukia utopija, savotiškas žaismas viltimis, net „kabinetiskumu“. Rusus disidentus, gal būt, masina pilnas, besąlyginis, atviras SSSR konstitucijos įgyvendinimas. Ši, Stalino paskelbta ir Maksimo Gorkio parašytoji konstitucija, jos paragrafų turys, pakankamai liberališka, humaniška, masinanti. Bet ir kapitalistinių kraštų konstitucijos niekad prievartos neadoruoja. Atrodo, tokių konstitucijų disidentai nemėgina statyti savo krašto tvarkymosi rėmuose. Bet esminis SSSR konstitucijos „konstitutingumas“ aiškiai parentas klasės primatu. Rusų disidentai dažnai „kaktomis laužo sieną, nepastebėdami, kad geriausiai tvarkytis didžiajam konglomeratui pagal Didžiosios Britanijos „nesamą konstituciją“.

Šis šuolis į šoną reikalingas A. Sacharovo esminei veiklai nusakyti: jis propaguoja rafinuotą, alt-ruiščišką, puikų liberalumą SSSR esamos konstitucijos rėmuose. Nobelio taikos premijos skyrimo komitetas taip apibūdino savo nuopneidį: „A. Sacharovas tvirtai tiki ir žmonijos brolybe, ir tikrą bendradarbiavimą, kas yra vienintelis kelias apsaugoti žmoniškumą. Būdamas branduolinių fizikas, jis turi specialią įvalgą ir atsakomybę, įgalinančias jį kalbėti prieš pavojus, kurie slėpi šalių apsiginklavimų lenktyne...“.

Žurnalas „Time“ pastebi: „Sovietų vandenilio bombos tėvas pavirto neatlaidžiu kovotoju dėl

James Ensor (belgas, 1860-1949)

Intriga (Antverpeno Karališkasis muziejus)

„Antras kaimas“ ruošiasi gastrolėm

Užtikęs laikraščiuose, kad Antras kaimas netrukus gastro-

linuos Toronte, užkalbinau Jaunimo centre su visu pulku antrakaimiečių besisukinėjantį prievaždį Algirdą Titą Antanaitį, pirmiausia užklaudamas dėl informacijos tikslumo.

— Taip. Lapkričio 8 dieną atliksime programą Anapilio parapijos metiniame baļuje. Beje, savaite prieš tai, šeštadienį, lapkričio 1 d. vakare tą pačią programą (gal kiek praplėstą) suvaidinsime ir Chicagoje, Playhouse salėje...

— Apie tai neteko gird...

— Nes nesigarsiname. Kadangi visi dalykai Chicagoje jau matyti, Programa sudaryta iš škių, vaidintų kelerių paskutiniųjų metų programose. Žinoma, didelė jų dalis yra nauji ir bent pusė mūsų vaidintojų, nes, kaip žinote, jų sąstatas nuolat keičiasi. Torontiečiams, tai viskas bus nauja...

Romas Stakauskas: Toronte Antras kaimas buvo prieš kokią dešimtį metų. Taigi, dar originalioji grupė, iš kurios tik aš

vienas šiandien tesu likęs... Tačiau jie mus tikrai gražiai priėmė.

Eugenijus Būtenas: Ir dabar į Torontą važiuojame pilnu sąstatu: Jūratė Jakštytė, Vaigalė Kavaliūnaitė, Gailė Mačiulytė, Juozas Aleksiusas ir, žinoma, aš su Romu. Taipgi ir Vincas Lukas, kuris tvarkys šviesas ir garso efektus. Iš tenykščių kvietėjų itin nuostriai mami rūpinasi Gediminas Kurpis.

Gailė Mačiulytė: Buvau syki Toronte, Gražus miestas. Nežinau, ar daug ką teks matyti ši kartą.

Vaigalė Kavaliūnaitė: Tai mano pirmosios „tarptautinės“ gastrolės. Bus tikrai idomu susipažinti su Kanados lietuviais.

Jūratė Jakštytė: Į kitą valstybę gastroluoti tai aš pirmą kartą. Turiu gerą draugę ten, Toronte.

— Minėjote, kad programa sudaryta iš ankstyvesniais metais čia statytų vaizdelių: kurie iš jų kam labiau patinka?

J. Jakštytė: Man tai tikrai gerai praeina „Kryžiažodis“...

branduolinio nusiginklavimo ir dėl SSSR demokratizacijos“.

Šiame tvirtinime yra tiesos ir paradoksalumo. Branduolinės vandenilio bombos, kurių autorius ir „tėvas“ yra A. Sacharovas, sukrautos sovietinėse saugyklose. Tų bombų šešelyje L. Brežnevą pajėgia atgabenti į Helsinkio „Finlandijos“ rūmus JAV prezidentą ir kartu su juo 34 europinius lilitus. Vandenilio bomba yra jėga ir diktatas. Tuo tarpu tų bombų „tėvas“ (pasak „Time“) pats pavirto laisvės siekių bomba ir savo nauja, branduolinės fizikos formulėse nežinoma energija sprogdina geopoliti-

nį milžiną, kuris savo galybę remia branduolinių energijos formulėmis!

A. Sacharovo ir A. Solženicino avangardo dalyvis, rašytojas V. Maksimovas, reziduojas Paryžiuje, ir iš ten redaguojas „Kontinento“ žurnalą, pasakė: „Laikmečių teisme mums atleis viską, išskyrus apmaudo ir beviltiskumo nuodėmes“.

Apmaudo ir beviltiskumo tuo tarpu rusų disidentų judėjime nematyti. Ši nobelinė premija jiems suteiks daugiau giedrių vilčių laimėti. Laimėti kada nors, tolimoje laikmečių perspektyvoje.

EKSKURSIJOS Į LIETUVĄ

IŠ BOSTONO IR NEW YORKO

Išvyksta LAPKRIČIO 21 — grįžta LAPKRIČIO 29

(Leningradas, Vilnius, Kaunas)

KAINA TIK — \$676.00

Paskutinė šių metų grupė išvyksta GRUODŽIO 19 ir grįžta SAUSIO 3, 1976. Kaina — \$984.00

(Leningradas, Vilnius, Riga, Maskva, Helsinkis)

Prie šių grupių galima jungtis iš kitų miestų su papildomu mokesčiu.

Registruokitės iš anksto — vietų skaičius yra ribotas.

TRANS-ATLANTIC TRAVEL SERVICE

393 West Broadway, P.O. Box 116

So. Boston, Mass. 02127

Tel. (617) 268-8764

Savininkė: ALDONA ADOMONIENĖ

R. Stakauskas: Iš tiesų, tai „Aimez-vous Camus?“ geriausiai praeina. Ten galiu pasireikšti kaip individas, be inhibicijų... Man iš viso patinka neaiškius tipus vaidinti... Pavyzdžiui, kad ir „Kriminalinis romansas“, kuriame su Gailė...

J. Aleksiusas: „Aimez-vous ir man patinka, tik gaila, kad jo Toronte nevaidinsime, nes reikės programą kiek trumpinti. Mėgstu ir „Medžiotoją“, kurį čia kaip tik vaidinome lietuviškoje televizijos programoje.

G. Mačiulytė: Mane visada prajuokina „Pas daktarą“ ir „Pasisvečiavimas“... Ir, žinoma, „Laimingi broliai“.

E. Būtenas: „Laimingų brolių“ čia jau nebeminėk. Tur būt, nė vieno šikito mes taip ilgai ir sunkiai nerepetavome...

— Atrodo, kad į gastrolės vykstate su pakilia nuotaika... Ko pageldautumėt iš tenykščių žiūrovų?

R. Stakauskas: Senovės laikais už satyrą valdovai galvas kapodavo. Norėtumėm, kad žiūrovai namie paliktų mūsų kirvius, nes galvos mums dar gali būti reikalingos...

A. T. Antanaitis: Norėtumėm, kad iš mūsų perdaug nesitiktų nė moralistinių pamokų, nė „viršūnių“ vaidyboje. Niekada nepretendavome nė į kažkokius aktorius, nei į minties gelmes škituose. Mūsų didžiausias tikslas — žiūrovą pralinksminti, jį gerai nuteikti, priversti jį minėti užmiršti gyvenimo pilkumą.

Šito nuostirdžiai sieksime ir Toronte. Džiaugsimės, jeigu pavyks ir... Turės pavykti! Teatsineša žiūrovai šventadienio nuotaiką!

Kor.

A. TVERAS
LAIKRODŽIAI IR BRANGINYBES
Pardavimas ir taisymas
2646 W. 69th Street Tel. RE 7-1941

PODAROGIFTS, INC.
DABAR KAIP TIK LAIKAS SIŪSTI DOVANAS
KALĖDOMS
savo giminėms Lietuvoje ir USSR.

MOTOCIKLUS, ŠALDYTUVUS, SKALBIMO MAŠINAS, TELEVIZIJOS APARATUS, FOTO KAMERAS, SIUVAMAS MAŠINAS.

Taip pat drabužius, medžiagas, kailinius, rankinius laikrodžius ir maisto produktus

Didžiulis Automobilių Pasirinkimas, pavyzdžiui:
MOSKVIC 412 IE
MOSKVIC 427 IE -- Station Wagon
ZHIGULI VAZ 2101
ZHIGULI VAZ 2102 -- Station Wagon
ZHIGULI VAZ 2103
ZAPOROZHETS 968 AE

PODAROGIFTS, INC. yra VIENINTELĖ firma Amerikoje, siunčianti DOVANINIUS CERTIFIKATUS per VNESDPOSYLTORGA be jokių tarpininkų, bankų, etc.

PODAROGIFTS, INC. yra VIENINTELĖ firma Amerikoje, pateikianti persiuntimo įrodymus, atitinkančius jos susitarimą su VNESHPOSYLTORGA.

Klijentų patogumui užsakymus priima šios su mumis bendradarbiaujančios firmos:

Cosmos Parcels Express Corp., 488 Madison Ave., New York, N.Y. 10022

Package Express and Travel Agency, 1776 B'way, New York, N.Y. 10019

Globe Parcel Service, Inc. 723 Walnut St., Philadelphia, Pa. 19106

arba mūsų pagrindinė kontora:

PODAROGIFTS, INC.

240 FIFTH AVE. (tarp 27 ir 28 g-vės), NEW YORK,

N. Y. 10001 — TEL.: (212) 685-4587

Atidaryta šeštadieniais iki 5 P.M.

Kultūrinė kronika

M. K. Ciurlionis

N. Dmitrijevska medžio raizė

Ciurlionio vakaras Jaunimo centro kavinėje, Chicago, įvyksta šiandien (spalio 25 d.) 8 val. vak. Multi media formoje bus pateikta keliuose ekranuose Ciurlionio tapybos ciklo ir temų suvestinė, visa tai siejant su kosminės muzikos palyda ir astronautinio amžiaus analogijomis. Šio pobūdžio Ciurlionio skirta programa yra kūrybiškai parengta Teresės ir Jono Bogtų. Visi kviečiami.

VĖLINIŲ NUOTAUKŲ KULTŪRINĖ VAKARONĖ

Chicago Jaunimo centro kavinės kultūrinė vakaronė ateinančią penktadienį (spalio 31 d.) yra skirta žvilgsniui į lietuvių tautosakoje žymią vietą užimančias raikas. Kazys Bradūnas kalbės apie raudų turinį ir formą, apie jų atolipį mūsų rašytinėje literatūroje, apie lig šiol Lietuvoje dar praktikuojamą kolektyvinį giedojimą šermenyse, visa tai iliustruojant žodiniiais tekstais ir garsiniais įrašymais. Vakaronės pradžią 7 val. 30 min. vak. Vakaronės tema prasmingai parinkta Vėlinių išvakarėms.

RADAUSKO EILĖRAŠČIAI AMERIKIEČIŲ POEZIJOS ŽURNALUOSE

Šešis kartus metuose išeinantis poezijos žurnalas "The American Poetry Review" šių metų gegužės mėnesio numeryje išspausdino ir du Henriko Radausko eilėraščių, anglų kalbon išverstus Jono Zdanio. Išversti du dviposmiai eilėraščiai: "Krautuvėlės pardavėja" ir "Peizažas". Pastarasis vertime skamba štai kaip:

LANDSCAPE

In the dense blue Italian heavens
Two trees rolling like wheels,
And glassy and slippery winds ring
Around the trees, singing green.
The landscape rolls downhill to the river.
The sky and the sun spatter to the sides.
While in the leaves, a small sunray
Yellow like a chicken chirps.

Prie vertimų žurnale pridėta taipgi trumpa informacija apie Henriką Radauską, kaip žymų lietuviškosios išsilvijos poetą, pasitraukusį nuo rusų invazijos į laisvuosius vakarus. Čia minimi žurnalo adresas toks: The American Poetry Review, Dept. S, 401 South Bead St., Phila., Pa. 19147. Metinė prenumerata — 5.00 dol., dvejiems metams — 9.00 dol., trejiems metams — 13.00 dol.

ARVYDO ALGMINO PARODA CIURLIONIO GALERIJOJE

Čikagiečiams bus įdomi naujieji na kita penktadienį (spalio 31 d.) 7 val. vak. Ciurlionio galerijoje atidaroma dail. Arvydo Algmino tapybos paroda. Jaunasis dailininkas šiuo metu tapybą ir piešiną dėsto American Academy of Art. Tai pirmoji jo individuali paroda lietuviškoje aplinkoje. Šiaip anksčiau jo darbai buvo išstatyti McCormick Place-On-The-Lake ir DePaul universiteto galerijose, Chicagoje.

Lapkričio 1 ir 2 d. paroda atdara nuo 10 val. ryto iki 9 val. vak. Lapkričio 7 d. (penktadienį) paroda atdara nuo 7 val. vak. iki 9 val. vak. Lapkričio 8 ir 9 d. (šeštadienį ir sekmadienį) vėl nuo 10 val. ryto iki 9 val. vak.

VYSK. M. VALANČIAUS AKADEMINIS MINĖJIMAS IR PARODA CHICAGOJE

Vysk. Motiejus Valančius šimto metų mirties sukakties baigminį minėjimą ruošia Lituanistikos institutas lapkričio 16 d. Jaunimo centre, Chicagoje. Bus dvi akademinės paskaitos, kurių vieną skaitys specialiai šiam reikalui iš Philadelphia atvykęs prof. dr. Vincas Maciūnas, antrąją — žinomas istorikas Vincas Trumpa iš Washingtono. Tuo pačiu metu Jaunimo centre vyks M. Valančiaus raštų bei darbų paroda, kuriai eksponatus pateiks red. Br. Kvėklys.

Labai galimas dalykas, kad minėjimo metu bus pristatyta mūsų skaitančiajai visuomenei nauja knyga apie vyskupą M. Valančių, kurios spaudos darbai jau vykdomi Morkūno spaustuvelyje. Minėjimą rengia specialus komitetas, dr. Jono Puzino vadovaujamas, talkina Akademinių skautų sąjūdžio Chicago skyrius.

DR. S. ALIŪNO HUMORISTINĖ POEZIJA

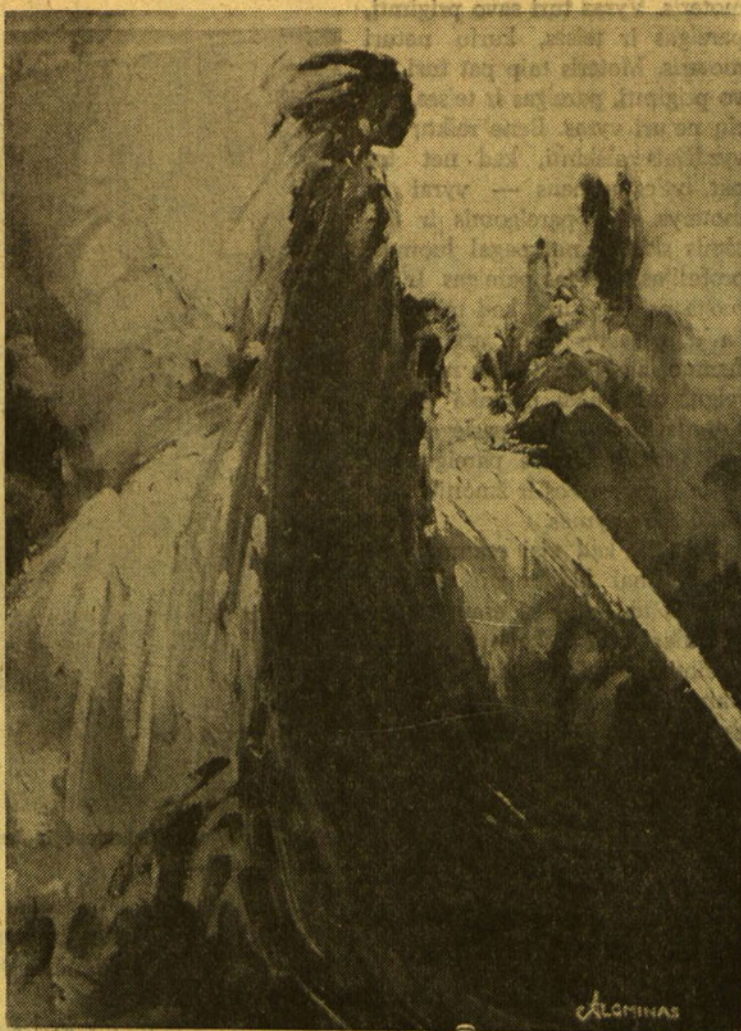
Mus pačius ir gyvas šių dienų visuomenines ir kultūrinės aktualijas liečiantis jinksmų eilėraščių dr. S. Aliūno rinkinys "Alijočiaus lapai" šiuo metu jau yra atspausdintas "Draugo" spaustuvelyje, baigiamas įristi ir netrukus bus atiduotas skaitytojams. Rinkinį leidžia Lietuviškos knygos klubas.

VIKTORO PETRAVICIAUS IR IRENOS ŠIMKIENĖS PARODA TORONTE

Šių dviejų čikagiečių dailininkų paroda ši savaitgalį (spalio 25-26 d.) vyksta Toronto Lietuvių namuose — Gedimino pilies menėje, Kanadoje. Abudu dailininkai išstato savo naujausius grafikos darbus. Viktoras Petravičius Torontan nuvežė 33 paveikslus, o Irena Šimkienė — 16.

AMERIKOS LENKŲ BIBLIOGRAFIJA

JAV lenkų muziejus išleido klasifikotą Amerikos lenkų bibliografiją, kurią paruošė J. W. Zurauskis. Sužymėta 1700 knygų, žurnalų, tezių, disertacijų ir kitų leidinių anglų kalba. Leidinys sudarytas aplankius žymesnius universitetus ir bibliotekas, pavadinimas: "Polish American History and Culture" a Classified Bibliography.

Arvydas Algminas

Zilna

Iš dailininko darbų parodos, atidaromos spalio 1 dieną Ciurlionio galerijoje, Jaunimo centre, Chicagoje.

Nauji leidiniai

• AIDAI, 1975 m. rugsėjo mėn. Nr. 7. Mėnesinis kultūros žurnalas. Redaguoja dr. Juozas Girnius, 27 Juliette St., Boston, Mass. 02122. Leidžia lietuvių pranciškonai. Leidėjų atstovas žurnalo reikalams — kun. dr. Leonardas Andriejus, O.F.M. Administruoja T. Benvenutas Ramanauskas, O.F.M., 361 Highland Blvd., Brooklyn, N. Y. 11-207. Žurnalo metinė prenumerata 12.00 dol.

Naujas numeris pradeda Antano Maceinos straipsniu "Nuo nihilizmo į Kristų". Straipsnis parašytas Vl. Solovjovo 75-osioms mirties metinėms. Poezijos puslapis skirtas naujiesiems Vlado Šlaito eilėraščiui ir poeto šių dienų nuotraukai. Apie lietuvių valstiečio Mažojoje Lietuvoje ikonografiją rašo dr. P. Reklaitis. Minima taipgi 20 metų sukaktis nuo dailininko Petro Kiaulėno mirties. Apie dailininką ir jo kūrybą rašo dail. Pranas Lapė. Šmaikščia apybraižą skaitytojui pateikia Pranas Dom. Girdžius. Duodama intriguojanti ištrauka iš kardinalo Mindszenty atsiminimų (išvertė Alina Skrupskelienė). 1863 metų sukilimą ir dvasiškiją liečia Juozo Vaišnoros, MIC, straipsnis, kurio čia dar tik pradžia.

Apžvalginėje žurnalo dalyje šios temos: Po-Helsinkio konferencijos (J. Jokelis); X-tasis gydytojų suvažiavimas (V. Saulys);

recenzuojama K. Bielinio atsiminimų III tomas (Alaušius); Nijolės Jankutės "Nuo devynių iki pirmos" (G. Ivaškienė) ir Eine Dokumentation: Deutsche in Litauen nach 1945 (M.G. Slavėnienė). Duodama smulki ir plati kultūrinio — visuomeninio gyvenimo kronika.

Žurnalo numeris gausiai papuoštas Petro Kiaulėno tapybos darbų nuotraukomis.

• TECHNIKOS ŽODIS, 1975 m. liepos — rugsėjo mėn. Nr. 3. Leidžia Amerikos Lietuvių inžinierių ir architektų sąjungos Chicago skyriaus Techninės spaudos sekcija. Vyr. Redaktorius — V. Jautokas, 5859 S. Whipple St., Chicago, Ill. 60629. Tech. redaktorius — J. Slabokas. Administruoja J. Sakalas, 7025 S. Rockwell St., Chicago, Ill. 60629. Prenumerata 6.00 dol. metams, studentams — 2.00 dol.

Apie vandens atgaivinimą Baltijos jūroje rašo dr. P.A. Maželis. Duodama plati techninė apžvalga, tęsiamas technikos žodynas, aptariama A. Radžiaus astronominė poezija, akyiai re-

Ciurlionis Hartforde

(Atkelta iš 3 pusl.)

Hart kolegijos amerikiečių studentų styginis kvartetas atliko keturis Ciurlionio kūrinius. Šie "pasyviai ausiai" skambėjo lyriškai, svajingai ir romantiškai. O kad Ciurlionis buvo romantikas, įrodė dr. Goštautas, paskaitęs Ciurlionio meilės laišką savo būsimai žmonai Sofijai Kymantaitė. Studentės amerikietės buvo publikos šiltai sutiktos. Jeigu prof. Marijošius mėgins jų grojimą įvertinti mažiau kaip "A", gali susilaukti tokio priekaišto: "Bet, Profesoriau, mums klausytojai daugiausia plojo!"

Baigiant reportažą, norisi pridėti dar ir savąjį grašį. Nėra garantijos, kad Ciurlionio paveikslai bus atgauti ir Paryžiu ar New Yorku. O jeigu taip būtų, kiek amerikiečių važiuotų į New Yorką jų pamatyti? Jeigu Ciurlionis, kartojant Z. Dapkienės žodžius, "atidarė mums duris į pasaulį", kodėl mes negalėjome jam atidaryti duris bent platesnei Hartfordo visuomenei?

Salygos buvo idealios. Minėjimas vyko reprezentacinėje vietoje: Hartfordo universiteto Millard auditorijoje, nemokamai išrūpintoje prof. Marijošiaus pastangomis. Abudu prelegentai, Amerikos universitetų dėstytojai, būtų savo kalbas pasakę angliskai ne blogiau kaip lietuviškai. Dalį muzikinės programos atliko amerikietės studentės. Lietuviška publika nebūtų buvusi nuskrusta, nes joje nebuvo nesuprantančių angliskai.

Ar būtų kas amerikiečių atvykę? Kodėl ne? Lietuvių kilmės amerikiečiai, kurie nesupranta lietuviškai, vengia lietuviškų parengimų. O tokių daug. Kiekvienas lietuvis turi bent kelis amerikiečius draugus iš darbovietės ar ka'mynystės, kuriems labai norėtų parodyti ką nors tikrai lietuviško ir kultūringo.

Pagaliau, Hartfordo miesto burmistras ir kiti aukštieji pareigūnai daugybę kartų apskursia-

gistrojami lietuvių technikinėje literatūroje, teikiama plati inžinierių ir architektų veiklos kronika.

• THE MARIAN, October 1975. Penkis kartus metuose išeinantis religinės minties žurnalas, leidžiamas anglų kalba. Leidžia Marijonų vienuolija. Redaguoja kun. P. Činikas, MIC. Redakcijos ir administracijos adresas: 4545 W. 63rd St., Chicago, Ill. 60629. Metinė prenumerata 2.00 dol.

me lietuvių klube "gerėjosi" vaikų atliekama programa, paskaita kugelio, dešrų ir kopūstų kvapai. Ar jie neužsitarnavo matyti šį tą geresnio, gražesnio ir kultūringesnio? Gal būtų dalyvavusi ir gubernatorė Ella Grasso, pas kurią lietuvių delegacija brausis pro duris Vasario 16-sios išvakarėse.

Sakoma, kad Ciurlionis buvęs neturtingas, be pretenzijų, draugiškas ir labai kuklus. Tai savybės, kurias genijai dažniausiai turi. Bet ne visos tos dorybės bū-

tinios, rodant genijų kūrybą pasauliui. Kai norime būti vis kuklučiai, tai didesni planai taip ir lieka neįgyvendinti.

MARQUETTE PHOTO SUPPLY

REIKMENYS FOTOGRAFAMS IR MEGEJAMS

Daug sutaupysite perkdami čia įvairių firmų foto aparatus bei jų reikmenis. Pasinaudokite patogių planų atidedant pasirinktus reikmenis ypatingai progai. Pilnai užbaigtų foto nuotraukų aptarnavimas. Atidaryta pirmą kartą ketvirtą vakarą iki 9 val.

3314 West 63rd Street

Tel. Prospect 6-8998

Chicago, Illinois, 60629

WAGNER and SONS

TYPEWRITERS, ADDING MACHINES AND CHECKWRITERS NAUJOS — NAUDOTOS Nuomoja, Parduoda, Taiso Virš 50 metų patikimas jums aptarnavimas

5610 S. Pulaski Rd., Chicago Phone — 581-4111

KALĖDINĖS DOVANOS

Tik per Angliją, greičiau, pigiau, geriau. Sidlome aukštos kokybės dovanų siuntinį, kuris bus naudingas kiekvienai šeimai Lietuvoje.

KALEDINIS 1975

3 metrai puiki vilnonė angliška medžiaga eilutei, 2.75 m. stora crimplene medžiaga moteriškam kostiumėliui, arba moteriškam paltui, vyriški nalloniniai marškiniai, arba bliusketė, vyriškas arba moteriškas labai geros rūšies megztinis, 1 vilnonė gėlėta skarelė, 2 gėlėtos nalloninės skarelės, 2 p. vyriškų arba moteriškų vilnonių, arba nalloninių kojinių, 1.80 m. crimplene medžiaga suknelei, arba 1 sv. vilnonių megztui siūlų, 1 sv. šokoladinių saldainių dėžė, 20 angliškų cigarečių. Kaina su įskaičiuotu muitu ir visomis persiuntimo išlaidomis. \$160.00

Paruošame specialius maisto siuntinius 1975. Kaina su muitu ir persiuntimo išlaidomis. \$50.00

Tam, kas pageidauja pats sudaryti siuntinį, siūlome šiuos dalykus:

3 m. labai gera angliška kostiuminė medžiaga.	\$45.00
Stora su ornamentais crimplene medžiaga 1 m.	\$ 7.00
Crimplene medžiaga suknelei 1 m.	\$ 6.50
Nalloninis kailis moteriškam paltui.	\$33.00
Dirbtinis mink moteriškam paltui.	\$54.00
Vilnonė žieminiui paltui medžiaga.	\$36.00
Vilnonė gėlėta skarelė.	\$ 8.00
Komplektas moteriškų nalloninių apatinių	\$10.00
Perukai, įvairių spalvų.	\$30.00
Nalloniniai marškiniai.	\$ 9.00
Vilnoniai arba Acryleno nertiniai.	\$19.00
Lietsargiai Telescopici.	\$10.00

Šitos kainos yra su įskaičiuotu sovietiniu muitu. Reikia pridėti tik persiuntimo išlaidas.

Priimame užsakymus: auto mašinų, motociklų, dviračių, televizijos aparatų, šaldytuvų ir kt. Persiunčiame pinigų dėl tokių prekių, kurias negalima iš čia pasiųsti.

Sudarome testamentus, administruojame nuosavybes, persiunčiame palikimus prekėmis arba pinigais į Lietuvą arba kitas šalis.

BALTIC STORES LTD.

(Z. Juras)

421 Hackney Road

London, E.2. England

Telef. 01 739 8734 arba 01 460 2592

Hot Springs is fun for everyone

Let us tell you about our mountinside swimming pools, golf courses, three lakes, tennis, social programs, dining and dancing. Let us tell you about our private bathhouse where you'll find those world-famous Hot Springs thermal waters. And let us tell you about our special summer rates.

CHICAGO OFFICE 325-0022

Area attractions include I.Q. Zoo (training of performing animals), a diamond mine, unique pottery works and some of the best fishing in the world.

Ask us!

#917

Name _____
Address _____
City _____ State _____ Zip _____
HOT SPRINGS NATIONAL PARK, ARKANSAS

Nuo 1914 Metų

Midland Savings aptarnauja taupymo ir namų paskolų reikalais visas mūsų apylinkes. Dėkojame Jums už mūsų parodytą pasitikėjimą.

Mes norėtum būti Jums naudingi ir eiteityje.

Sąskaitos apdraustos iki \$40,000.00

Frank Zogza, President

5 1/4 %

All accounts compounded daily — Passbook Savings paid quarterly.

7 1/2 %

4 Years Savings Certificates Minimum \$5,000.

MIDLAND SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION
4040 ARCHER AVENUE
CHICAGO, ILLINOIS 60632
PHONE: 254-4470

CRANE SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

B. B. PIETKIEWICZ, Prez.

2555 West 47th Street

Tel. LA 3-1083

PLENTY OF FREE PARKING SPACE

VALANDOS: SEŠTAD. 9 v. r. iki 13 v. d. — Trečiad. uždaryta ANTRAD. ir PENKTAD. — 9 v. r. iki 5 v. vak. PIRMAD. ir KETVIRTAD. — 9 v. r. iki 8 v. vak.

7 1/4 %

Mokamas už 6 m. sertifikatus. Minimum \$1,000

6 1/2 %

Mokamas už 1 m. sertifikatus. Minimum \$1,000

5 1/4 %

Mokamas už investavimo sąskaites

PINIGAI ĮNEŠTI IKI 15 D. PELNO NUOSIMČIUS NUO 1 D. Dividendai mokami kas 3 mėnesiai.

REDAGUOJA ST. SEMENIENĖ, 6507 S. TROY ST., CHICAGO, ILL. 60629, TELEF. 925-5938

MOTERŲ METŲ MARIJOS MĖNUO

VYSK. V. BRIZGYS

Šv. Marijos vardas lietuvių tarpe beveik visuotinis yra gerbiama. Galima džiaugtis ir didžiulis mūsų poetais, muzikais, menininkais, kad jie savo genijaus tiek pašventė Marijos garbei, jog lietuvių šventovės puošia jų kūriniai; sukurtos giesmės yra ne menkesnės už didžiųjų tautų gėjų kūrinius.

Dauguma mūsų esame augę šeimose, kuriose jų nariai visi kartu spalio mėnesį kasdien kalbėdavo rožinį. Ne koks žemesnis autoritetas, o per eilę šimtmečių beveik kiekvienas popiežius, ir dabartinis Paulius VI šiai temai skirtais viešais dokumentais vis primena ir ragina sekti tradiciją spalio mėnesį garbinti Mariją rožinio malda. Mums žemesniems beveik nederėtų tuos raginimus kartoti.

Lietuvių informacijai tik pakartosi, kas buvo anksčiau jau rašyta, viena mūsų laiko nesusi-pražma. Dar vykstant Varikano II susirinkimui ir tuoj po jo bu-vio vienas kitas įvykis, kad jau-nuolis kunigas savo pažangumo nuotakas banded parodyti tuo, kad viešai meitė į šalį rožinį, skelbė, kad tai jau atgyvenusi malda. Tai buvo tik nesusi-pražma, įvykis, reikalo kaip dera ne neįstytus, ne nesupratus. Tiesa, kad Vatikano II susirinkime buvo primintas ne vieno anksčiau kel-tas rožinio ašlaidų sąlygų klausimas.

Dar prieš susirinkimą ir aš esu rašęs atitinkamai Kongrega-cijai šiuo reikalu, kalbėdamas apie tikinčiuosius komunistų ka-lėjimuose, vergų stovyklose, kur kaliniai negalėjo turėti rožinio. Susirinkime šis klausimas ilgą aiškinimų nebuvo reikalingas, jis buvo visų priimtas. Dabar, kad ligijus už rožinio malda ašlaidus, nėra skirtumo, ar ta malda kal-bama turint rožinį, ar be jo. Palaimintas rožinis lieka tik i-rankis pasigelbėti, kad maldoje nesuklystų, o ne atlaides įsigyti. Po Vatikano II susirinkimo nauju bendru patvarkymu atlai-dai skiriami maldai, geriems dar-bams, o ne daiktams. Taigi ne rožinio malda panaikinta ar nu-vertinta, o tos maldos pagelbinė priemonė ir lieka tik priemonė be ypatingų privilegijų.

Žmogaus krikščioniškas tobulumas

Kalbant apie Šv. Mariją, jos asmuo yra per daug turinčias, kad jos garbei skirtas mėnuo mums primintų tik malda. Kas praktikuoja mąstymą, tu dviejų gegužės ir spalio mėnesių kiek-vienai dienai gali rasti gražių prasmingų temų Marijos asmeny-jė. Kad mums nesiseka savyje nukopijuoti Mariją, tai todėl, kad kiekvienas žmogus yra tiek at-skiras individas, kad ir amžinieji, mums visiems bendri žmogaus klausimai lieka kiekvienam indi-vidui atskirai jo klausimais.

Antai, kalbant apie žmogaus krikščionišką tobulumą, jo nie-kad neįgyvendinsime taip, kad kieno nors pasiektas savaime per-citų ir kitiems žmonėms. Net tē-vai natūraliu keliu gali perduoti savo vaikams daug fizinių ir

psichinių savybių, oet vaikai ne-paveldi automatiškai savo tėvų ne mokslo, ne jų pasiektų sielos dorybių. Vaikai šių dalykų tiek išigis, kiek patys pasistengs. Tuo labiau, nors būtume ir karš-čiausi Marijos garbintojai, jos do-rybių nepasiekime be savo pas-tangų. Dorybės net malda neiš-prašomos, jos įgyjamos ilgo lai-ko stropiu, nuolat kartojamu jų praktikavimu.

Idealus pavyzdys moterims

Nors Marija yra reikšminga mums visiems, tai vis tiek ji yra moteris savo prigimtimi, charak-teriu, dorybių pasireiškimo būdu ji gyveno seniai, prieš 19 šimt-mečių, labai skirtingose nuo mū-sų laiko tradicijose ir dvasios sa-lygose. O vis tiek ir šiandien daugeliu atžvilgių ji yra idealus pavyzdys kiekvienam žmogui, o ypač moterim.

Tėmijant mūsų laiko tenden-cijas ir jų reikšimosi būdus, atro-do, kad kalbose ir veikloje mo-

ters išlaisvinimo tema neišven-giama nesusipratimų. Daugiau negu verta, o būtina prisiminti, kad ir šiandien yra kraštų ir tautų, kur moteris pagrįstai šau-kiasi išlaisvinama. Būtų net per daug imtis išskaičiuoti tas visas šalis ir jų papročius, turėtume apkalbėti visą Aziją, Afriką, Pie-tų Ameriką, salynus, Europos Ru-siją. Ne praelytje, o šiandien yra kraštų ir tautų, kur moteris, kol netekėjusi yra tėvo (ne motinos) tikra vergė, beteisais daiktas, kaip to tėvo gyvuliais ar daiktai. Ati-duota vyrui (niekas jos neklausia, ar ji su tuo sutinka), ji tam-pa tokia pat beteisė nuosavybė vyro, kurio prieš tai gal niekad nematė, ne tik kad nesutiko už jo tekėti. Ar nėra ko kalbėti apie moters darbus SSSR? Ta-čiau ne retais atvejais moters iš-laisvinimo žodžiu suprantama vi-sai kas kita. Kalbama apie moters lygybę su vyru, laisvę nuo na-tūralios ir krikščioniškos etikos reikalavimų. Vyro ir moters teisės seka iš pareigų.

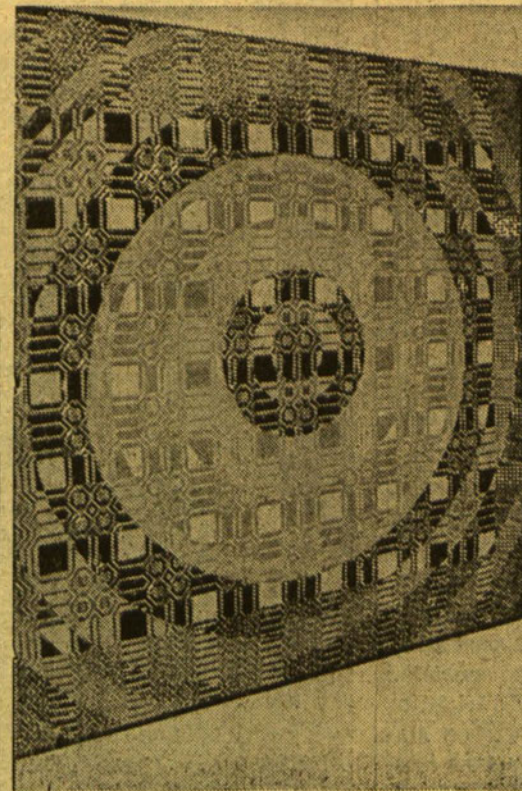
Yra visai nelogiška kalbėti, ku-ris yra pranašesnis — vyras ar

moteris. Vyras turi savo prigimtį, pareigas ir teises, kurių neturi moteris. Moteris taip pat turi sa-vo prigimtį, pareigas ir teises, ku-rių neuri vyras. Bene reiktų pa-vyzdžiais aiškinti, kad net tos pat lyties asmens — vyrų ar moterų savo pareigomis ir tei-sėmis skiriasi net pagal luomus, profesijas, įvairias pareigas. Ir šia proga prisimintina, kad teisės se-ka iš pareigų, o ne atvirkščiai. Asmuo, neatliekantis jokių nors pa-reigų, tuo pačiu netenka ir tei-sių, atitinkančių tas pareigas. Sa-vinimas teisė be pareigų yra na-ūralios tvarkos ir žmonių san-tykių iškraipymas.

Posakis, kad visi esame žmo-nės, dažnai klaidingai aiškina-mas. Iš to, kad visi esame žmo-nės, dar neseka, kad tarpe vyrų ir moterų nebūtų jokio skirtumo. Kaip juokingas būtų vyras, kuris stengtųsi visur būti panašus į moterį, taip lygiai juokinga bū-tų ir moteris, besistengianti visur būti panaši į vyrus. Tokia ten-dencija neturėtų nieko bendro su pažanga ir kova už teises. Galu-tinai, tai būtų tuščios pastangos, nes jomis žmonių prigimties ne-pakeisime. Kas kita aiškintis iš šio prigimties skirtumo kylančias pareigas ir teises, stengiantis jas saugoti.

Šūkiai apie moters išlaisvinimą

Negalima nutylėti, kad mūsų laikais ne viena moteris, besiskel-bianti kovotoja už moters išlais-vinimą, viešai skelbia panieką natūralios ir krikščioniškos eti-kos reikalavimams. Ar tai dary-tų vyrai ar moteris, apie tokius galima trumpai pasakyti, kad jie siekia žmogų ne išlaisvinti, o su-niekinoti. Kur ir kiek yra pagrįs-to reikalo kalbėti apie moters iš-laisvinimą sveika, teisinga pras-me, civilizuotas pasaulis tikrai per mažai kalba. Šiandien ir UN kalba apie tautelių politinę ne-priklausomybę, bet tyli apie mo-ters — vergės beteisiskumą ištis-uose kontinentuose. Ne daug

Dailininkės Vanda Balukienė ir Janina Marks Lietuvių dailininkų darbų parodoje Gary Artists League galerijoje, Gary, Indiano.

SOLISTĖS DIČIŪTĖS DAINOS BIRUTININKŲ JUBILIEJUJE

apie tai kalba ir tos moteris, šiandien garsiai šaukiančios apie moters išlaisvinimą.

Ir tai verta dėmesio, kad šiandien ne viename krašte ir ne vienoje srityje dvasia ir viešoji moralė yra tokia, kad derėtų daugiau kalbėti aplamai apie vyro ir moters kilnumą. Tiek vyrai, tiek moteris, ne tie sau, ir žmonijai daugiau gero padarė, kurie gyvenimu ir žodžiu skleidė dvasinį, dorinį nuosmukį, o tie, kurie paliko natūraliai ir krikščioniškai kilnų žmogaus pavyzdį. Jau nelyginant Šv. Marijos su kitais žmonėmis, net tokia ma-žai kieno matyta, patį ne daug žmonių sutikusi, vos 24 metus gyvenusi karmelitinė vienuolė Vai-kelio Jėzaus Teresė Martin savo autobiografijoje "Vienos sielos istorija" moterų pasauliui ir visai žmonijai davė daugiau gero, ne-gu garsios skelbėjos kreivai sup-rasto išlaisvinimo. Tuo labiau Šv. Marijos pavyzdys nėra praradęs savo vertės veikiančiom ir kalbančiom apie moters prigim-ties ir asmens kilnumą, pareigas ir teises.

Iš moterų pasaulio

Indrė Ramanauskaitė, Jaunu-čio Puodžiūno mokinė, šoka lap-kričio 9 d. Užburtų vaikų vaidi-nime Jaunimo centre, Chicagoje, ugnies šoki, ne Danutė Brušky-tė, kaip buvo anksčiau pranešta.

Vida Galėnaitė, baigusi Valei-šaitės studiją, moko vaidintojus grupinių šokių.

Nijolė Pupienė mankština zui-kius, kurie šoks pagal lietuviš-ką melodiją toje Eglutės šven-tėje.

Grazina Talandienė parūpins grimą ir nugaruos visus Už-burtų vaikų vaidintojus. Tai jos auka "Eglutė".

Aušros Vartų tunto Gražinos būrelis Chicagoje talkina Irenai Šerelienei, režisuojant "Užburtų vaikų" vaidinimą.

Mokytojai Elena Juknevičienė tarpininkaujant, Montessori Kriaučiūnų vardo namelių ad-ministracija leido naudotis pa-talpomis Eglutės jubiliejinio vaidinimo repeticijoms.

Dail. Jadvyga Paukštienė su-kūrė iliustracijas Danutės Lip-čiūtės-Augienės knygai "Močiutės dovanėlė" Knyga spausdina-ma M. Morkūno spaustuviųje.

Sol. Alodijai Dičiūtėi-Tre-čiokienei specialiai dedikuota daina "Svetimi kalnai" (žodžiai B. Brazdžionio) sukūrė prof. V. Jakubėnas, minint L. D. K. Bi-rutės dr-jos aukštinį jubiliejų.

* Moterų komitetas, kuris ruo-šia Altos banketą pagerbti lie-tuvių draugus Washingtono

Lietuvos atkūrimo savomis gyvy-bėmis tėvynę laisvinsiu ir ne-priklausomybę laisvės sargybo-jė budėjusių karių šeimų moterų draugija, pasirinkusi neužmirsta-mą Lietuvos D. kunigaikštienės Birutės vardą, lapkričio 9 d. Chi-cagoje švenčia aukštinį jubiliejų. Iškilmės pradėdamos 11 v. š. Mi-šiom's Jėzuitų koplyčioje, kur gie-dos platus pasisekimo susilauku-si solistė D. Kučėnienė, vargo-nuos muz. M. Motekaitis. Po pa-maldų — iškilmės prie Žuvusių dėl laisvės paminklo.

Vakare 6 v. iškilmingoji aka-demija Tautiniuose namuose, 6322 S. Kedzie, Čia kalbės gen. kons. J. Daužvardienė, LKV s-gos Ramovės c. v. pirm. pulk. K. Dabulevičius, LKV s-gos Chica-gos skyriaus pirm. A. Tveras.

laikraštinišką William Ander-son ir kongresmaną E. Dervins-kį, praeitą antradienį posėdžia-vo sėkmingam jų priėmimui ir pasiskirstę pareigoms. Šiand-ičiai dirba suėjusios vietinės lietuvaitės ir naujos ateivės, jaunos ir didesnių patyrimų vi-suomenininkės: Christine Aus-tin, Marta Babickienė, Liusė Dargienė, Aldona Daukus, Zu-zana Juškevičienė, Jolanda Ke-relienė Monika Kripiakauskienė, T. Kužas, W. Lapinė, Faustina Mackevičienė, Matilda Marcin-kienė, Jolanda Mockaitienė, Emilija Pakštaitė, Marija Re-mienė, Alicija Rūgūtė, Adelė Zumas, Halina Žitkienė. Banke-tas bus Chicago's Pick-Congress viešbutis lapkričio 22 d.

* Lietuvėms moterims užda-ros rekolokacijos įvykis lapkričio 79 d. Cenacle vienuolyne, 11600 S. Longwood Dr., Chicagoje. Va-dovuos prel. dr. V. Balčiūnas. Visos moteris (ir studentės) kviečiamos pasinaudoti šia retai pulkia proga susikaupt dvasi-niai ir pailsėti fiziniai. Norin-čios dalyvauti turi tuoj regist-ruotis ir daugiau informaciją gauti: dr. Jonė Meškauskienė, 6623 S. Francisco Ave., Chicago, Ill. 60629, arba telefonu PR 6-9801.

Nobelio premija moteriai?

Kadangi šie yra Tarptautiniai moterų metai, iš Stockholmo sklido žinios, kad šių metų No-belio premija literatūrai gali atitekti moteriškai giminei. Sva-riausiai buvo minimos kandida-tės Nadine Gordimer iš Pietų Afrikos ir Doris Lessing iš Didž.

Britanijos. Tačiau premija pa-siirta italų poetui Eugenio Montale.

Solistė Dičiūtė pusmėčio operų rolėse

Meninę programą atliks Lie-tuvos valstybės operos solistė Alo-dija Dičiūtė - Trečiokiene, forte-pijonu palydima prof. V. Jakubė-no. Solistė išpildys giesmę kuni-gaikštienės Birutės garbei, sukur-tą komp. K. V. Banaičio, aran-žuotą komp. G. Gudauskienės. Taip pat padainuos dar naują prof. Jakubėno specialiai sukur-tą dainą, o taipgi porą arijų.

Turtingu balsu apdovano-toji sol. Dičiūtė, nors gimusi Uk-rainoje ir ten Komenskoje pradė-jusi gimnaziją, bet augo Aukštai-tijoje ir ėjo mokslus Utenos gim-nazijoje, brandos atestatą gau-dama Aušros gimn. Kaune. Bal-są lavino Kauno konservatorijo-jė, 1928 m. baigdama dainavimo klasę. Vėliau dainavimo studijas gilinio Paryžiuje, Romoje. Lie-tuvos operos žydėjimo metu 1930-1944 m. mūsų solistė (mezzo so-pranas) yra dainavusi net 49-se operų rolėse Kaune, atlikdama tokias žymias partijas kaip Car-men, Dalila (Samsone ir Dalilo-je), Marta (Pakalnėje), Marina (Borise Godunove). Taip pat dainavo radijo programose Lietu-voje, Estijoje, daugely vietų kon-certavo Vokietijoje.

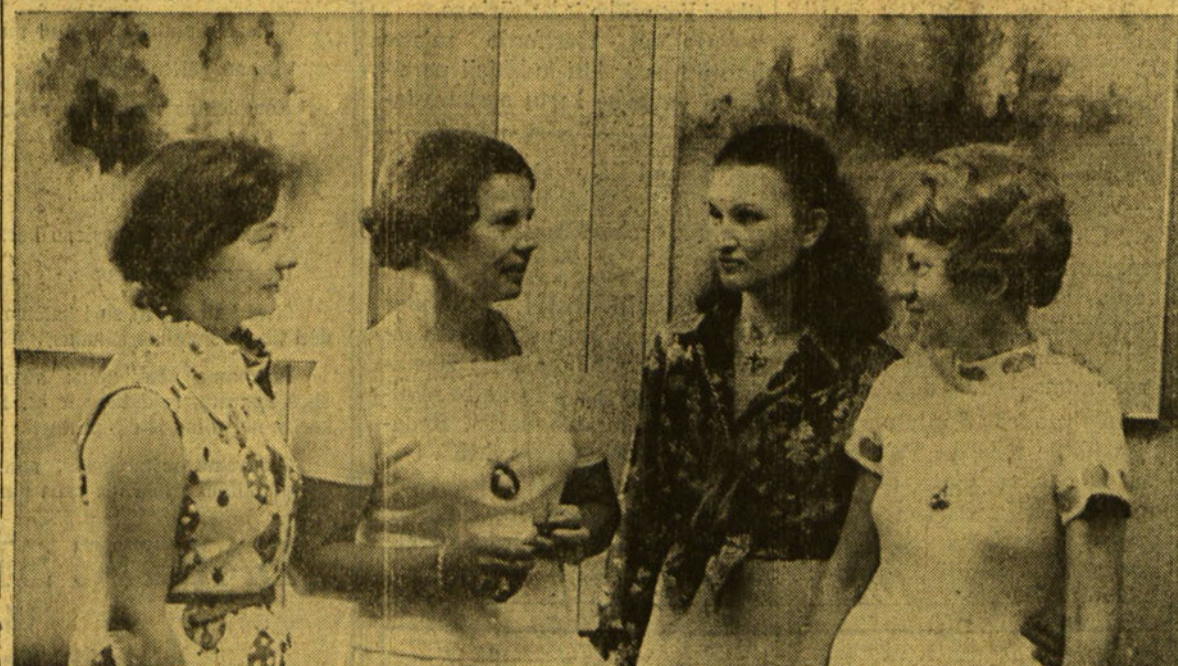
Rečitaliai ir darbas dainavimo studijose

Atvykusi 1947 m. į JAV, apsi-gyveno Chicagos apylinkėse. Čia surengė savo dainų rečitalį Kim-ball Hall, dainavo Carmen Studebaker teatre, taip pat, sta-tant Joanną d'Ark Orchestra Hall, su Nordie Filharmonie or-kestru koncertavo ir dainavo šve-dų bei įvairiuose Musc Art klu-buose. Gausiai yra dainavusi lie-tuvių parengimuose, pvz. prof. Biržiškos, prof. Sruogos akade-mijose ir eilėje minėjimų.

Šešioliką metų turėjo savo stu-diją Chicagos centro meno rū-muose, o jau 11 m. turi dainavi-mo studiją Tinley Parke ir yra išleidusi visą eilę garso pasieku-sių solisčių. Po vyro dr. Trečioko mirties gyvenama vienvietėje Tinley Parke, dainos meną sklei-džia savo studijoje. Daugelis lie-tuvių, o ir kitataučių, turi malono-mo gėrėtis jos dainų plokštelė-mis: 20 operų arijų, Kai krinta lapai, Lietuvos liaudies dainos, Poeme de l'Amour et la Mer. Jos turtingas balsas, ilgo ir rūpestin-go lavinimo nuskaidrintas, dau-geliui neša gilų meninį pasigėrė-jimą.

Po solistės rečitalio birutininkų jubiliejuje bus šio garbingojo sąjūdžio narių rūpestingai paruoš-tas banketas ir šokiai, grojant Ažuolo Stelmoko orkestrui.

J. Daugailis

Dailininkės, kurių darbai buvo išstatyti parodoje L. F. B. studijų ir polsio savaltės metu Kennebunkporte, Maine, 15 kairė į dešinę: E. Rastonienė, Smalinskienė, M. Ambrozaitienė ir E. Baužienė. Nuotr. V. Mazello

Amerikos Lietuvių Tarybos ruošiamo banketo, pagerbiant laikraštinišką Bill Anderson ir kongresmaną Edward Der-winski, komiteto dalis: iš kairės: M. Marcinienė, kun. A. Stašys, I. Bilnstrubienė, H. Žitkienė, Antroji eilė: Z. Juške-vičienė, T. Kužienė, K. Austin, M. Kripiakauskienė ir F. Mackevičienė. Nuotr. Z. Degučio